

Nº 33

30 d'abril de 1988

D.L. PM 625/1983

PREMSA
CORONA

SANTA EUGÈNIA

Revista per a la Di-

a Cultura

EDITORIAL 1

En primer lloc lamentam publicament que l'anterior editorial produís molèsties a persones concretes, ja que aquesta no era la nostra intenció. Ho sentim molt. I la prova de que estam convençuts de que no era aquest en nostre objectiu, és que ens n'alegram de que qualche cosa que proposavem s'ha conseguit: Es va moure gent i alguna entitat, i avui per avui, hi ha dos vells des poble que no estan tan totsols com abans: alegrem-mos-ne.

Qualcú podrà malpensar que això és coincidència; ja va bé. L'important és que les coses s'arreglin, sia qui sia qui les mogui.

EDITORIAL 2

Altres vegada tenim l'espai de "CARTES" buit. Pensam que no és que en faltin ganes, ni que no hi hagi motius ni temes. Tampoc direm que la gent tengui por. Simplement és coherent amb uns principis: "Si calles, no et podran trepitjar la llengua"; si, parles, tant si tens raó com no, algú intentarà mossegar-te; i, si no ho fa ara, t'agafarà l'any que vé.

Però això és una manera de veure el món. No tots els temes son conflictius, hi ha molt de camp per córrer, hi ha molta "sabiduria" particular que un podria comunicar, i no ho fa. Es més simple "no comunicar", no contactar l'interior amb els altres. Passa igual amb el que deiem abans d'anar "amb el cor damunt la mà"; avui ja no està tan de moda. Quína llàstima!!

EDITORIAL 3

Hi ha gent que té per no res tot el que es fa; tan si és bô com no. Si no ho ha fet ell, no és bô; ja ho val! (exercici gramatical de 30 monosílabs).

El que és del poble no té valor, pensam. La revista és una de tantes de coses del poble, feta aquí, que pot passar per aquest criteri. Però a fora poble la valoren, i copien els nostres escrits. Fa uns mesos "S'Arenal de Mallorca" ens copiava una article sobre TV 3, fa dos mesos "Es Molí Nou" de Vilafranca ens copiava l'editorial, des cap de 15 dies Diario de Mallorca repetia el nostre mateix editorial, fa una setmana altra volta "S'Arenal" reproduïa un article nostre sobre la immigració, etc., etc. (Ah! i nosaltres també copiam el que més ens agrada dels altres).

A vegades estimam massa poc el que és nostre, simplement perquè miram massa qui ho fa.

EDITORIALS	1
INDEX / CARTES	2
TRIBUNES:	
Un Suplement...	3
XX Aniversari	4
Objecció de Consciència	5
"Fonts Ufanes"/"Es Saig"	6
INFORMACIO LOCAL	7 i 8
MUSICA	9
PERSONATGES	10
ESGLÉSIA:	
Cartes Cristianes	11
Les joies de Lluc	12
Des de la presó de Palma	13
Què em manca? i altres.	14
ELS NOSTRES POBLES	15 i 16
TROBADA ESCOLES MALLORQUINES	17
ENTREVISTA: l'amo En Martí "Solé"	18 i 19
PEDAGOGIA: El pare.	20 i 21
RECO DELS POETES	22
ENTREVISTA "Jove"	
Pascual Somovilla	23 i 24
IMMIGRACIO	25
LINGÜÍSTICA	27 i 28
PAGINA INFANTIL	29
AGRICULTURA:	
Entrevista: Pere Morey	30 i 31
"Ara ja no ens..."	32
MINI - ENTREVISTES	33
PINTURA	34 i 35
ECOLOGIA	36
ESPORTS: futbol	37 - 39
CONTRAPORTADA:	
SETMANA SANTA	40

Aquest
exemplar
val
100 Pts

CONSELL DE REDACCIÓ

Nadal Trías Orell, Mª Magdalena Perelló
Bibiloni, Catalina Parets Amengual, Pilar
Bascuñana Bibiloni, Mateu Crespí Perelló,
Xavier Bascuñana Coll, Toni Cañellas Vich,
Xisco Casellas Fiol, Jaume Riutort Crespí,
Sebastiana Sastre Coll, Maria Bibiloni Mulet,
Mª Eugènia Pou Mulet, Marilena Perelló
Ferrer, Maria Crespí i Margalida Pou Mulet.
Fotografia contra-portada:

PEDRO PUJOL ROIG

Revista
"SANTA EUGENIA"

Revista Local per a la Difusió
i la Cultura

Nº 32. D.L. PM.625/83

Redac.i Adm. C/J.Ant.12.te 62 02 60

07142-SANTA EUGENIA - Mallorca

Edidat i imprès

en multicòpia-fotocòpia

a la Parròquia de Santa Eugènia.
Mallorca.

Els articles d'aquesta revista manifesten
unicament l'opinió dels seus autors.

UN SUPLEMENT ...

El dia 8 d'abril va sortir el Suplement "Pobles" del Diario de Mallorca un número dedicat al nostre poble Santa Eugènia.

Aquesta notícia en sí hauria d'esser una bona notícia per tots nosaltres ja que d'aquesta manera el nostre poble i tota la seva gent podria donar-se a conèixer per tota l'illa; però res més enfora de la veritat ja que si amb aquest suplement ens ha de coneixer la resta de Mallorca estam ben arreglats. A mi personalment em va decepcionar molt, vaig trobar que era un suplement fora cap fonament vàlid, ni cap punt que valoràs correctament la vertadera idiosincràcia del nostre poble.

Ademés d'esser un número no excessivament llarg (ja que si llevassim les pàgines dedicades a En Bernat de Santa Eugènia realment quedarien tres o quatre pàgines); és un número tractat amb una falta de serietat mínima cap el poble en general. Crec que si els autors coneguessin al menys un poc el poble no s'ha----guessin atrevit ni un moment a denominar-nos de "santauginiers" ni a tractar a ses Alqueries, ses Coves, ses Olleries i es Putxet com "barrios" del poble, ni tampoc a donar lliçons llingüístiques de com emprar el nom correcte del Puxet (per altra banda són discutibles).

Crec que els autors d'aquest suplement haurien de tenir la delicadesa de intentar conèixer un poc més profundament el que representa el poble i la seva gent, i no quedar-se amb els simples postulats històrics que tots nosaltres podem trobar a una enciclopèdia.

Ja sense dir res més d'aquest tema perquè m'imagin que tots vosaltres tampoc no vos va agradar d'allò massa aquest suplement. Esperem que el pròxim que dediquin a Santa Eugènia sigui un poc millor.

Mateu Crespí Perelló

XX ANIVERSARI

"UN BLANC HA MORT UN NEGRE"

MARTÍ LUTHER KING

El 4 d'abril de 1968, ara ha fet vint anys, una bala disparada per un home blanc, ferí de mort a Martí Luther King, a Memphis a l'estat nordamericà de Tennessee, quan aquest tan sols tenia 39 anys, i ja havia rebut -feia quatre anys- el Premi Nóbel de la Pau.-

El racisme i la separació encara avui existent entre blancs i negres a U.S.A., era el seu camp de lluita pacífica en contra de la discriminació i a favor de l'atribució dels mateixos drets als negres que als blancs.

Els negres a nordamèrica son 30.000.000, quasi tants com habitants a Espanya. Michael Lewis, -així nomia en Luther King-, després dels seus estudis de secundària, mentres estudiava filosofia, començà a conèixer la forma de la no-violència, sobretot a rel de l'assassinat de Gandhi, qui fou pare i fundador a la Índia del moviment de la No-Violència.

El 13 de novembre de 1956 el Tribunal Suprem dels EE.UU. declarà anticonstitucionals les lleis que discriminaven els negres dels blancs als transports públics de l'estat d'Alabama. Fou una victòria, enfront de la dura represiò sufrida pels negres per part de la policia i dels grups radicals blancs con el Ku-Klux-Klan.

Martí Luther King promovia una llei molt ambiciosa per l'aprovació de la llei de Drets Civils dels Negres, i es va fer molta de feina per aquest camí, però el President Kenedy que havia d'aprovar la llei, morí assassinat el 28 d'agost de 1963. (Tantmateix el seu successor Jonhson l'aprovà l'agost de 1964).

I aquest mateix any rebé el Premi Nóbel de la Pau.

Preparava una altra "Campanya dels pobres" pel dia 8 d'abril de 1968, però quatre dies abans era mort a tirs.

Per què els negres líders de la pau i la No-Violència moren a tirs? perquè tenen raó?

Gandhi i Luther King seran dues antorxes lluminoses sempre en el món. "Gran Déu Totpoderós, a la fi som lliures".

Nadal Trias Orell.

L'OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA UN DRET FONAMENTAL DE L'HOME

L'objecció de consciència és la negació al compliment d'una determinada llei o norma, obligatòria per a tothom, que cas de complir-la provoca a la persona un conflicte de consciència.

Normalment, sempre que es parla d'O.C. es fa referència a la negativa de fer un servei militar (que es manifesta a través de la negació d'incorporar-se a files), però ha de quedar clar que l'O.C. al servei militar és just una forma d'objecció concreta i específica, la més estesa i coneguda, però que n'hi ha d'altres: objecció fiscal (negar-se a pagar els impostos sobre la renda que anirien destinats a despeses per la defensa armada i voler destinar-los a associacions de caire social i cultural), objecció laboral o científica (a partir del dret a no ser obligat en projectes i actes que suposin una contradicció amb la seva consciència).

S'ha d'entendre que el dret a l'O.C., en totes les seves manifestacions, és un Dret Fonamental de l'Home que es deriva directament del Dret a la llibertat ideològica i de consciència o pensament, recollida en la *Declaració dels Drets de l'Home* i reconeguda a la Constitució espanyola de 1978. I no com una simple causa d'exempció del servei militar.

Tenir llibertat per expressar les pròpies idees significa no haver d'estar obligat a actuar en contra d'aquestes idees, i així caure en la contradicció. Les idees o motivacions per a l'O.C. són tantes com objectors, però, malgrat aquesta individualització del fet d'objectar, és possible fer-ne una petita classificació, sempre sabent que és il·limitada.

El nucli més important es fonamenta en el RESPECTE PER L'HOME i en l'OPCIÓ PER LA PAU. Hem de veure clar que l'O.C. al servei militar obligatori forma part de l'O.C. al sistema militar i a la militarització de la nostra societat. Així, l'obligació i existència d'un servei militar ha fet que des de fa temps molts joves s'hagin negat a participar en un sistema de defensa que esmerçar quantiosos recursos en armament.

L'O.C. al sistema militar no es tracta només de la negativa a prendre les armes, sinó que és clarament una OPCIÓ PER L'HOME, PER LA PAU I PER LA JUSTICIA SOCIAL. Per això, és important demostrar la voluntat de treballar per la PAU i la SOCIETAT fent un SERVEI CIVIL, no una Prestació Social Substitutòria, en entitats no governamentals que defensin els drets de l'HOME i que treballin a favor de la SOCIETAT.

Les motivacions per objectar poden ser moltes: religioses, morals, ètiques, socials, polítiques, filosòfiques, humanitàries, etc... la llei no les reconeix totes, però hem de partir del criteri que aquesta llei (48/84 i 20/88) no és una llei que reguli el dret fonamental de la persona a l'O.C., és sense cap dubte la llei repressora i castigadora d'aquest dret que, per damunt de tot tipus de legislació d'Estat, sempre serà un Dret Fonamental i Universal de l'Home.

Josep Garau
de l'Associació d'Objectors
de Consciència de Mallorca

"SES FONTS UFANES": UN POBLE EN PERILL

.../...

No gaire lluny de Sant Miquel, dins els bosc de Gabellí Petit, un altre gran símbol de Campanet: Ses Fonts Ufanes. Fa prop de tres mil anys els nostres avantpassats de l'Epoca Talaiòtica hi edificaren el gran Claper dels Doblers. I els de l'Islam donarem nom a les terres que el voltien: Gabellí. Els pobres rotors del segle XVII treballaren penosament les terres de Teló i d'Es Romaguers. Ses Fonts Ufanes eren un fonomen espectacular. Però la primitiva agricultura d'antany no podia aprofitar directament aquell cabdal immens, violent i efímer. Movia, això sí, els molins d'aigua de Sa Cova -eren de la Possessió de Faggar- ara dits d'En Cusseta. Però l'aigua de Ses Fonts Ufanes feia viure els pous de la Vall de Sant Miquel, les Marjals de Sa Pobla i la immensa planura líquida de S'Albufera Gran. Encara ho fan avui. Sense Ses Fonts Ufanes es produiria una major dessecació de S'Albufera. L'aigua de la mar salinitzaria els pous de Sa Pobla... L'impacte seria catastròfic per a tota la comarca.

Fins ara el perill contra Ses Fonts Ufanes venia d'un embassament projectat a la zona d'Es Castell-Santiani. L'aigua de Ses Ufanes hi seria bombejada. I l'embassament serviria per calmar la sed d'una Palma que creix sense control. En aquest sentit s'han fet diversos sondejos per estudiar els terrenys. Sondejos que es feien dins un secretisme impresentable en un sistema democràtic. Això ha durat fins que una actuació decidida del Batle de Campanet paralitzà les obres i obligà a la Comunitat Autònoma a sol·licitar els permisos que mana la Llei. Ara però, es projecta contra Ses Fonts Ufanes un perill molt més greu. Hi ha gestions per convertir Gabellí Petit, aprofitant les aigües de Ses Ufanes, en un immens camp de golf envoltat de blocs d'apartaments. És l'urbanització turística que, destruïdes les zones de la costa, es llança a la conquesta de l'interior de Mallorca. Si això es duu endavant desapareixerà no tant sols un símbol de Campanet -Ses Fonts Ufanes- sino que morirà també el poble que avui tenim

i estimam: un poble de tranquil·litat i benestar. I haurem venut el futur per un grapat d'apartaments que seran, sens dubte, propietat d'esterns.

Editorial
de la revista "CAMPANET"

Fragment de l'Editorial d'"Es Saig",
d'Algaida del març de 1988.

...L'altre defensava la tesi contrària: tot està molt bé, s'ha fet molta feina i s'ha avançat molt...

Aquesta conversa em va fer pensar en el distint concepte que diferents persones tenen del que vol dir avançar i recular. Avanç i retrocés són conceptes relatius que potser hauríem de matisar; i podria servir-nos la imatge d'un rellotge. Quan un rellotge va bé i avança al ritme i velocitat que correspon, marca sempre l'hora exacta i "progressa" adequadament. Ara bé, que un rellotge retardi no vol dir que marqui les 12 i després les 11 i després les 10 i que camini al revés dels altres; el rellotge fa camí cap endavant, però no a la velocitat que toca; cada dia reula uns minuts en relació als que funcionen bé. El retard pot arribar a ser considerable; inclús pot produir-se una situació enganyosa i és que, quan s'ha endarrerit 12, 24, 36 hores, sembla que va en concordança, en sincronia amb els altres; però no ens enganyem, que el retard hi és.

Aquest exemple del rellotge, el podem aplicar al nostre poble? Pensam que sí. Els pobles tenen un ritme de progrés i de millora, van avançant en el camí que mena a solucionar unes necessitats que creixen dia a dia; si un poble queda endarrerit i perd terreny en aquesta carrera, de cada vegada resulta més difícil recuperar el camí que ha cedit. I és evident que Algaida n'ha cedit massa, de terreny. No és la nostra intenció repartir culpes a ningú; com tampoc no negarem que s'han fet i es fan millores. Però és innegable que estan per solucionar necessitats elementals.

I el mal és que, si no es fa un esforç seriós i important per recuperar el temps perdut, el retard serà cada vegada més insuperable. Encara que a vegades -per allò del retard de 12, 24... hores- ens sembli que marcam l'hora correcta.

NOTICIARI LOCAL

ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES (A.P.A.)

En torn al 20 de març passat es constituí l'Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Nacional de Santa Eugènia, de la que formen la primera Directiva D.Mateu Roca com a President; Vice-president: D.Victoriano Lopez-Pinto; secretari: Lluc Mir; tresorer: Bernat Crespí, i vocals: Mª Antonia Barrios, Maria Marí, Clara Parell, Antoni Riera, Pedro Pujol i Miquel Bibiloni.

En posterior data s'anomenaren representants del centre en matèria esportiva a Bernat Crespí, Miquel Bibiloni, Mateu Roca i Lluc Mir. Seran representants de l'Associació de Pares en el Consell Escolar fins a fi de curs D.Bernat Crespí i Lluc Mir.

Per a qualsevol consulta sobre l'A.P.A. podeu cridar als telèfons 62 12 44 ò 62 05 92.

10 d'abril PRE-FIRA

La Fira ja havia estat depassada del dia de Pasqua, però un despistat pensà que seria el diumenge que venia davant, i es presentà, estengué els xismes i li va anar bé encara. Duia escales de peu i cadires de bova: va vendre tres escales.

10 d'abril S'ERMITA - PANCARITAT

En principi el dia estava tapat, però la diada a s'Ermita de Son Seguí pogué dur-se a terme ja que el sol va sortir i la gent es pogué espaiar. El Grup de Balls mallorquins aprofitaren l'ocasió per fer-hi una paella per a tota l'organització: que no sigui la darrera!

14 d'abril INFORMÀTICA

A la Sala d'Actes de l'Ajuntament es presentava una empresa per a l'ensenyança d'informàtica a Santa Eugènia; s'establiren uns primers contactes amb els interessats, quedant per a posteriors citacions particulars. No pareix que la cosa tengués gaire èxit.

16-17 d'abril. CIRC MÀGIC

El dissabte i el diumenge hi hagué dues funcions de circ just devora al carrer de l'escola. Durà més de dues hores la funció i els qui hi anaren s'ho passaren molt bé, sobretot els del dissabte que eren molts, ja que el diumenge hi anà poca gent: el futbol li va guanyar.

15 d'abril CARRERES CICLISTES

El XXIII Cinturó Internacional a Mallorca passà per Santa Eugènia, i molta de gent es concentrà per a l'ocasió en que guanyà l'etapa l'hol·landès Zanoli en solitari amb 39 segons al següent classificat; el líder mallorquí Guillem Ramis encara guardà el maillot groc.

17 d'abril HERBES MEDICINALS

Organitzat per les Mestresses de Casa de Santa Eugènia tengué lloc al Centre Cultural Taujà a les 9 del vespre una conferència a càrreg de don Pedro Peralta, conseller - naturista, en la que parlà de l'ús de les diverses plantes medicinals i les seves aplicacions.

19-25 d'abril ESCOLES VIATGERES

17 nins i nines de la nostra escola acompanyats per la Directora, foren els protagonistes d'un programa anomenar "Escoles Viatjeres" preparat per la Direcció Provincial d'Educació i Ciència a través de "programes educatius de pares i alumnes"; feren la dita ruta de don Quijote, juntament amb una escola de Granada i una basca, i l'escola amfitriona l'Escuela Hogar de Los Yébenes de Toledo. Havien d'estudiar la flora i fauna, la comarca, les muntanyes de "la Mancha", acompanyats acompanyats per un guia de la Comunitat Autònoma de Toledo (Castella-La Mancha). A l'hora d'ara ja han tornat del viatge i en una pròxima ocasió ells mateixos mos ho contaràn.

22 d'abril -DONANTS DE SANG

L'horabaixa a les 6 vengué l'unitat mòvil de la Germandat de Donants de Sang de la Seguretat Social que estigué al poble fins passades les nou; hi assistí molta gent com de costum, hi hagué bastants de nous donants, especialment joves que ja tenien el carnet de "Donant Juvenil".

22 de maig: DIA DE LA FIRA

La anual Fira Agrícola i Ramadera ha estat fixada per al dia 22 de maig, a quasi dos mesos de distància de la data original. Sens dubte que el temps serà més propici, i sobretot la festa de l'horabaixa tindrà una climatologia més favorable; al manco així ho desitjam!

30 d'abril CAMPANYA DE SOCIS

Al tancar aquest número de la nostra revista hem de donar-nos per molt satisfets de l'èxit de la campanya de Socis Voluntaris de la nostra publicació, tot hi quan encara mos falten bastantes persones que no hem pogut localitzar, així hi tot la cosa va bé, i pareix que son molts més els socis nous que les baixes. I coses curioses: d'una mateixa família un es dona de baixa i l'altra s'hi apunta. (La cosa es fa interessant).

DEMOGRAFIA**BAPTISMES I MATRIMONIS = 0****NOCES DE PLATA:**

18-4-63:

Pep Vidal Coll amb Àngela Coll Crespí.

Que pogueu arribar a les d'Or, al manco!!

DEFUNCIONS:

10-4-88: Bernat Santandreu Coll (65 anys)

Descansau en la Pau del Senyor!

JUNÍPERO SERRA, PATRÓ PREMSA EMSA FORANA DE MALLORCA=

En el transcurs de l'Assamblea General celebrada el 8 d'abril a Sant Joan per l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca, s'acordà declarar Patró de l'Associació al Pare Junípero Serra que, per cert té el procés de Beatificació ja conclut.

CASA DE LA VILA

Tenim pensat oferir aquí el resum del Ple de 26 de març, pel que havíem reservat dues planes per aquesta informació que creiem interessant, donats els temes que es tractaren. Per fer un resum mal fet, i amb possiblement molts d'errors, hem decidit no posar res, ja que les fotocòpies del borrador de l'Acta corresponent eren il·legibles, i era molt arriscat deduir-ne un resum. Confiats en les fotocòpies ho deixarem per a lo darrer, lo qual, en no ser possible, ha suposat substancials modificacions a l'estructura d'aquesta revista. Disculpau les molèsties.

Nadal Trías Orell

AGRAÏM a tots els comerciants que ens ajuden amb la seva publicitat, o inclús ens ajuden renunciant al benefici de la publicitat, l'esforç que fan de comprensió amb la nostra publicació; juntament amb els socis són els qui mantenen l'economia de la Revista "SANTA EUGÈNIA".

TOCATA i FUGA ...

EL BARROC

Hem deixat endarrera el Renèixement i ens disposam a començar l'època barroca. El Barroc simbòlicament podem dir que néix l'any 1600. Aquest període és una de les èpoques més importants de la Història de la Música pel gran esperit creador que hi ha en ell. La situació social del Barroc, amb la crisi espiritual que sorgeix a causa de la divisió en catòlics i protestants agravada pel mal moment econòmic, origina en la música canvis transcendents. Per la importància transcendental que se li dona en aquesta música i per les figures rellevants que sorgeixen: Joan Sebastià Bach, Frederic Händel, Vivaldi....

La música barroca es defineix amb dues qualitats més importants entre les demés:

-Hi haurà una veu principal i les demés li serviran d'acompanyament.

-Es cerca un ritme molt marcat, anomenat ritme mecànic.

Durant el període barroc la música instrumental arriba a la seva total independència, arribant a un gran virtuossisme, gràcies, en gran part, al perfeccionament d'alguns instruments, hem sentit parlar moltes vegades de la subhastació, d'un stradivarius, o d'alguna cosa relacionada amb ells, i què és un Stradivarius? Entenem per Stradivarius els violins que va fabricar Antonio Stradivarius (1644--1737) natural de Cremona (Itàlia). L'extrordinària perfecció del seus violins es causada pel material, la proporció entre els distints elements i sobretot, pels barnissos que utilitzava, tot això dotava els seus instruments d'una sonoritat encara no superada.

Podem distingir tres períodes dins la música barroca:

a) Barroc (primarenc) (1580-1630) es comença a diferenciar la música vocal de la instrumental.

b) Barroc Mitjà (1630-1680). L'època de l'Opera i la Cantata.

c) Darrer Barroc (1680-1750). Les peces son llargues, no apareix l'estil Concerto. I la música instrumental domina a la vocal.

Si tres són els períodes barrocs, també tres són les grans formes de la música barroca: la Sonata, la Suite i el Concerto. Com a breu explicació de cada una d'aquestes podem dir que:

-La Suite és la unió en una sola obra de distintes dances de diversos països. La Suite és una dansa.

La Sonata (Sonata significa música per esser sonada) es sol dividir en quatre moviments o variació del temps. Aiximateix la sonata sol ser per instruments solistes. Dins l'estil de la Sonata barroca destaquen: Corelli i Scarlatti.

-El Concerto (Aquest nom prové de concertare) és tocar varis instruments a la mateixa vegada. Els interpres no són solistes sino una orquestra.

Tot això quan a música instrumental, si anam cap el tema de la música vocal hi trobam l'Opera; moltes vegades obrim la televisió i veim una persona que canta música clàssica i tot d'una deim o pensam que canta òpera; no tot és òpera i ho distingim bé si entenem aquesta definició. Opera és la representació a un teatre de qualque tema, amb la contribució d'uns personatges que canten en lloc de parlar, també hi intervé quasi sempre una orquestra que inicia l'opertura, realitza els enllaços...

Quan a compositors, pareix que la primera Opera escrita és la titulada Dafne de Jacobo Pen. Altres obres importants en aquesta època son: Orfeo de Monteverdi.

Maria Magdalena Perelló Bibiloni.

LLORENÇ VILLALONGA

(1897 - 1980)

Llorenç Villalonga ha esdevingut uns dels nostres novel·listes més importants i coneguts en tot el segle XX: si la seva primera obra, "Mort de Dama" (1931), no va tenir repercussions durant molts anys fora del àmbients mallorquins, a partir de Bearn, el 1961, Villalonga a passat a ser uns dels autors més llegits i més admirats de la nostra literatura.

I, en certa manera, es el precursor de les generacions posteriors de novel·listes mallorquins.

La personalitat de Llorenç Villalonga pot definir-se com la d'un aristòcrata escèptic, observador, des del seu aïllament, de les profundes transformacions socials i morals que acompanyen el final d'una societat tradicional. El mateix fet d'escriure, i d'escriure críticament, sobre la seva mateixa classe social el situa en conflicte intern amb la vella aristocràcia mallorquina, tancada i tradicionalista, que les seves novel·les reflecteixen insuperablement. Però ell ja no és tampoc un aristòcrata clàssic: d'una banda s'ha dedicat professionalment a la psiquiatria; i l'altra, la seva ideologia, tot i ser profundament conservadora, és a l'hora escèptica i oberta a la

llibertat de pensament. En realitat, els grans models literaris i culturals de Llorenç Villalonga pertanyen al món francès sense afectar per res la seva mallorquinitat sempre presents, Villalonga es un "afrancesat", un nom que admira el pensament i la vida francesos, del segle XVIII sobretot (on s'ajunten l'enciclopedisme de Voltaire i el referiment de l'aristocràcia borbònica); i un escriptor que s'inspira declaradament en l'obra de Marcel Proust.

La primera publicació de Llorenç Villalonga es Mort de Dama, el 1931; amb aquesta obra, el que Villalonga cercava era una miqueta d'escandalitzar la tancada societat mallorquina del seu temps, però va fer molt més: va fer un retrat irònic i de vegades cruel d'uns àmbients (aristocràtica, cercles literaris petits-burguesos), i una primera gran creació de personatges literaris inspirats en la immediata realitat.

La millor obra de Villalonga, la seva autèntica obra d'art es Bearn, on també es reflecteix la decadència de classe aristocràtica.

Mª Eugènia Pou

Fragment de:

MORT DE DAMA

« Arribava més gent. »

El confessor sortia de la cambra i tot d'una es veié rodejat de sis o set senyores.

— Hauria de rebre el Bon Jesús — digué—. Aquesta és sa meua opinió, i pareix que es metge també ho troba.

— Però tan malament està?

— No hi ha esperances...?

— Sa ciència ha decretat una pena de mort — digué el sacerdot —, però Jesucrist, Senyor Nostre, pot obrar un miracle.

Aquestes paraules foren seguides d'un instant de silenci, com si el dolor emmudís les llengües. El sacerdot es mirà de coa d'ull en el mirall d'una consola i es trobà en harmonia amb les circumstàncies, tan magre, seriós i amb les celles afegides.

La primera a sospirar fou Remei Huguet, i ho va fer amb una naturalitat de primera actriu. Immediatament s'iniciaren els comentaris.

— Ja ho val... Quines coses es veuen!...

— Això és sa vida

— Però, tan bruscament... Si no fa un mes venqué a ca-meva...

— Es metge — exclamà una senyora beata que no l'havia vist — m'assegura que no passarà d'aquesta nit.

— Igual ha dit es confés.

— És que don Valentí té molt bon ull.

A l'alcova, dona Maria Antònia Bearn i Remei Huguet assistien la malalta, que havia recobrat l'ús de la paraula. Mentre Remei era al tocador, deia la senyora a l'orella de la seva neboda:

— Tu ets per a mi com una filla. No te sabrà greu cuidar-me. Tot lo que jo tenc...

— Tia — replicà Maria Antònia, amb dignitat —, parlem d'una altra cosa.

I un minut després, aprofitant que dona Maria Antònia havia sortit, digué la senyora a l'orella de Remei:

— Remei, confii en tu. Sa meua única hereva...

— Però, dona Obdulietta, per l'amor de Déu! — contestava la interessada, fent blaiures.

Arribà el metge iove — la senyora en tenia dos —

CARTES CRISTIANES als cristians i persones de Bona Voluntat de Santa Eugènia

Estimats amics:

Fa molt de temps que duia endarrer d'escriure sobre el tema de les "persones-veritat" i les "persones-mentida". Diumenge passat una "carta" de Sant Joan, mos ne tornava parlar.

Hem de pensar que la mentida no és sols aquelles paraules que deim i que no corresponen a la realitat: aquesta és la més petita.

La mentida profunda es produeix dins noltros mateixos quan consentim en assumir per vera lo que sabem que no ho és. Podriem pensar que això no es dona, però succeeix moltes de vegades. No hi ha cap dubte de que les coses que existeixen o succeeixen no son sempre del nostre gust; i quan mos passa això, intentam interiorment figurar la realitat o els fets al revés de com son: mentim al nostre interior.

Sempre que feim lo que mos convé en lloc de fer lo que toca, lo que diu la consciència (-no les lleis-), mentim al nostre interior. Les lleis son teoricament a favor de l'home, i alguna vegada la consciència les rebutja; s'ha d'obeir la consciència. (Alerta a no entendre conveniència per consciència).

Podriem dir que sols coneixem i tenim per mentiders als qui en parlar diuem freqüentment mentides, i que el qui menteix interiorment, no es nota. I molt que es coneix!! Sempre hi haurà persones transparents i senzilles que no tenen necessitat de mentir, i sempre hi ha persones que necessiten mentir, per justificar-se i presentar-se bé. I això és veu d'un troç enfora.

No voldria que aquestes paraules servissin per fomentar la desconfiança, sino per aficcionar-nos a la veritat. En un principi, és un poc difícil de fer respondre bé a la veritat absoluta i interior, però quan es consegueix, es troba el gust i l'alegria de la veritat. I el gust de la Veritat.

Aquest és el sentit d'aquell manament de la Llei de Déu que diu "no mentiràs". Perdonau de l'enfado.

Amicalment:

Nadal Trías Orell

"LLUC" I "LA SALUT"

OFEREIXEN PART DE LES SEVES JOIES

ALS MES POBRES

- 1.- El Bisbat de Mallorca i els responsables de "Lluc" i de "La Salut", després de madura reflexió, consultats els Consells del Presbiteri i Diocessà de Pastoral i amb l'únic desig de fidelitat a l'Evangeli i a les orientacions de l'Església, han pres la decisió de donar als més pobres l'import de venda de les joies, que no tinguin un valor històric o artístic, del Santuari de Lluc i de la "Mare de Déu de la Salut" de la Parròquia de Sant Miquel Palma.
- 2.- Desitjam que aquest gest sia comprès des de la seva motivació cristiana i que sia secundat pels cristians i les persones de bona voluntat.
- 3.- El Cardenal Dadaglio, President del Consell per l'Any Marià, escrivia als Bisbes del món: "seria de desitjar que en aquest Any Marià, per als anys que venen, cada santuari per sí mateix o varis santuaris junts en col.laboració, creassin noves estructures adequades, o be ajudassin a les que ja existeixen per donar una resposta als grans mals de la societat contemporànea, com per exemple, la nova enfermetat del Sida, la proliferació de la droga, l'urgent cridada assistencial de la tercera edat, l'actual problema dels qui no tenen casa" (7 d'octubre de 1987).
- 4.- Més recentment, el Papa Juan Pau II ensenya a la seva encíclica "Sollicitudo rei socialis" que "davant els casos de necessitat, no s'ha de donar preferència a l'ornamentació supèrflua dels temples i als objectes de culte diví; al contrari, podria esser obligatori alienar aquest bens per a donar pa, beguda, vestit i casa a qui no té això"(n.31).
- 5.- Les joies a les que ens referim, de Lluc i de "La Salut", son aquelles que no tenen especial valor històric o artístic.
- 6.- Des de l'any 1977 el Santuari de Lluc no ha acceptat ofrenes de joies, sino que ha orientat els donats cap a una ajuda als pobres.
- 7.- Aquells donants que no compartesquin aquesta decisió d'entregar l'import de les seves antigues joies als més necessitats, podran manifestar-ho, i en el seu cas recuperar-les, prèvia acreditació de la seva anterior propietat, abans del 1 de maig del present any.
- 8.- Les joies seran minuciosament taxades per un equip d'experts i venudes amb la major dignitat possible.
- 9.- L'import de la seva venda serà administrat per Càritas diocessana i destinat a la promoció de la dona, al "Projecte Home" en la recuperació dels drogadictes i a l'atenció dels casos extrems i urgents de pobresa a Mallorca.
- 10.- Recordam que, segons Juan Pau II, no solament l'Església i els seus ministres, sino "cada un dels seus membres estan cridats a alleugerar la misèria dels que sofreixen a prop o enfora, no solament amb el que és "superflu", sino també amb el "necessari" ("Sollicitudo rei socialis",n.31). Per tant és el nostre desig que aquest gest no es redueixi a un fet aïllat, sino que sia generosament seguit per tots, creients i no creients.

BISBAT DE MALLORCA
Palma de Mallorca, 18 de març de 1988

DES DE LA PRESÓ DE PALMA

Si els grillons no van bé a ningú, menys li diuen a una dona jove, guapa i ben vestida. Però així són totes les de la presó quan surten a judici. Dins la presó n'hi sol haver una cinquantena. El seu departament està pensat per a deu. La proporció en homes és més tolerable: n'hi caben 220 i avui n'hi ha 530. Més del doble en homes i cinc vegades més en dones.

Les obres d'ampliació començades en dones, un objectiu guanyat a pols entre molts, ja han sofert una frenada. Veurem quan acaben i com queden després. "La cara ens hauria de caure de vergonya", me digué el Delegat del Govern quan vaig anar amb una altra senyora a protestar. Efectivament, les posà en marxa, per bé que s'havia esgotat el pressupost del 87.

Quan acaben d'entrar se les coneix per la cara. En general són joves i passen el "mono", perquè gairebé totes entre amb "mono". Si venen del "barri" no és per vici sinó per necessitat; amb la mateixa necessitat amb què els joves roben, elles se venen. Quan ens rebel·larem amb la fúria necessària per tal d'impedir-ho? Però, és suficient enfadar-se?

Mitjans concrets per evitar-ho: prevenir a base de llocs de feina la delegació de la joventut; fomentar la cultura, l'esport i, sobretot, la vida familiar sana. Perquè la manca de valors que motivin una vida en creixement i esperança, és la verdadera arrel d'aquests mals. Exceptuant, naturalment, alguns casos de prevenció mental, cosa que no s'aconsegueix amb repressió sinó mitjançant tractament psiquiàtric.

Són molt profundes les arrels de la debilitat humana i, a més, també és forta la pressió de la nostra societat i estil de vida sobre les persones. La nostra societat està muntada sobre els doblers. S'ha de consumir, no convé pensar, cadascú que resolgui els seus problemes. Manca d'austeritat, veritat i solidaritat. Els problemes normals, sovint ben forts, deixen la gent sola i oprimida. El fang, premsat, se trenca. Vides trencades. Així entren també a la presó joves engrillonades que ja han viscut una tracalada. Defora, sovint no les vol ningú. A vegades seria millor fer l'operació al revés: els de defora, dedins, i la que entra, lliure.

Cinquanta dones. Una funcionària per torns. Una sala d'ús universal. Amb sis lliteres de dos, de dos. Un televisor en color regalat recentment. Quatre o cinc nins sempre. Algun nadó... N'hi ha d'embarassades. Un pati petit, ple de roba estesa. Rentaven a mà fins fa poc. Unes monges de Mallorca les regalaren, recentment, la rentadora, la secadora i el televisor.

Hi ha un intent per treure aquests nins. Quan serà un fet? Moltes d'elles tenen marit, o amic. Sols tenen una comunicació vis a vis al mes. Algunes són d'edat avançada, moltes amb néts...

L'altra sala on dormen en lliteres de dos té molt poca ventilació. Allò és un munt de llits, de roba, de persones. No hi ha cap mena d'intimitat, ni en els servicis; les quatre peces estan juntes i són usades simultàniament sense separació de cap casta. El metge rep en una petita cambra. La funcionària té el

seu despatx. Queda una altra habitació, "el tubo", on les castigades aguanten les hores i la incomoditat. A la sala gran no hi manquen crits, renous i baralles: ni les escenes de tendresa amb els nins. Són cinquanta persones a un caramull, dia i nit sense espai.

La presó es perllonga a la família que la pateix. Marcada. Anguniada. Rebutjada per un sector. O que "passa" de la internada i ni tan sols la visita. Alguns pares ja no poden més i amb motiu. Algunes tenen diverses causes pendents i més de deu anys de condemna. Dedins hi deixaran, inútilment, el millor de la seva vida.

Se les pot ajudar. Abans de tot, estimant-les. Se les ha d'escollar molt i deduir les causes personals, concretes, i les socials també, que les han dut a aquesta situació. Estimar-les és fàcil, si se les escolta. Pocs les escolten. La soledat d'un pres és un avenc. On pot florir-hi una primavera amb vida nova. Si qualcú s'hi atraca amb amistat.

La presó sempre serà injusta, sempre s'excidirà en el càstic, mai rehabilita. S'ha de crear una altra alternativa per aconseguir les desviacions, compensar els danys o parar els cafres, que algun en queda també.

La droga i els seus efectes delictius sols es combaten amb un altra tipus de societat i empresonant sota set claus als grans de la "mafia" internacional i mallorquina. Els joves en són les víctimes, no són els vertaders culpables. Se droguen, no per plaer -que més voldríem!- sinó per deixar de trobar-se horriblement malament. Tan malament que s'obliden d'allò més sagrat: pares, esposa, fills, marit, salut, honra, vida. És terrible la tenalla. La rompem algun dia? Després seran lliures i serà lliure la societat.

Un altres fantasma: el SIDA. Està a l'aguait. Però ja treu llur cella negra, darrera les muntanyes. Ja té víctimes entre nosaltres també. Una pesta s'està covant, terrible i dolorosíssima. Es descobrirà una vacuna? Els afectats segueixen contagiats, mentre caminen cap a la mort en plena joventut.

Lluites concretes per dur a terme: mentre no es suprimeixi la presó, se n'ha de fer una altra a Palma. A la mesura dels que la llei hi fica a dintre: el doble de l'actual, amb camp, tallers i esport sà. S'han de treure els nins que hi ha dedins. Les dones han de tenir l'espai que exigeix la dignitat de la persona. La higiene és ínfima. Manquen activitats per ocupar l'oci que roega el cervell; ja l'hi tenen prou roegat. Sobretot, s'ha d'aconseguir que, una vegada condemnats, els presos puguin complir a Palma, sense haver-se'n d'anar a la Península, lluny dels seus. Manquen voluntaris que les visitin, que ajudin als familiars que queden defora i les companyes en els judicis. Manquen advocats voluntaris per fer gestions. Manquen doblers per pal·liar moltes mancances de vivenda, treball, alimentació, vestit, etc. Manca, sobretot, una casa on acollir, urgentment, els qui surten de la presó sense tenir família ni ganes de reincidir. La reinserció, aquest és el gran problema. És el tema més difícil, on gairebé tot es troba per fer.

Comencem per mirar-les d'una altra manera i volgum conèixer-les.

LLORENÇ TOUS

QUÈ EM MANCA?

Vaig mantenir una llarga conversa amb un jove: Devuit anys recent complits, el permís de conduir aconseguit al primer intent, els estudis sense problemes, un duro (és un dir) dins la butxaca per gastar...

No tenia al·lota però li sobraven les al·lotes. N'havia conegudes moltes a la discoteca a la que assistia tots els dissabtes amb un grup d'amics... Un jove que no li faltava res, que ho tenia tot; però sí... li mancava una cosa: NO ERA FELIÇ, tenia una buidor interior que res no li podia omplir; fins i tot havia pensat en la droga, però no gosà provar-la perquè un amic seu un poc major, hi havia quedat enganxat i estava fet una "coca".

¿Per què no som feliç?, es preguntava inquiet. ¿Què és el que em manca?, trob la vida monòtona, avorrida, insulsa...

Un silenci llarg i espès trencà la nostra conversa que fins aleshores havia estat gairebé un monòleg. El jove em mirà

esperant dels meus llavis una opinió, una llum o, si la tenia, la solució.

El vaig mirar fit a fit i amb tendresa li vaig demanar: "¿T'has preguntat a veure si pot ser et manca Déu, el sentit de la transcendència, el do de la gratuïtat?".

Em tallà tot d'una: "Sabia cert que em diries això -em contestà-" i me feia por; no obstant, en aquest moment, m'alegr de que m'ho plantejés".

La nostra conversa s'allargà molt més encara. Evidentment no resolguérem el problema -hi ha coses que necessiten el seu temps- però havíem donat la primera passa per encertar el camí: El jove havia estat capaç d'enfrontar amb valentia una pregunta que fins aleshores li era una muntanya plantejar-se.

Sospit que com aquest jove, hi ha altres persones dins la vida. Molts no li troben sentit o no són feliços ¿Serà que els manca Déu? Andreu Genovart

CRIDAR "LLIBERTAT" !

Crec que es bõ que s'utilitsin els grans medis per recordar-nos que els homes som racistes. Que sempre ho som quan tenim por de perdre. Que no és tan fàcil dir que noltros, aquí, a Mallorca, no ho som. Jo no n'estic gens segur. I quan anam pels carrers de Ciutat -sobretot per segons quins carrers...- i ens topam amb petits grups de gitanos, de "moros"... ¿quina reacció tenim?

Tan sols des del meu "racisme" puc cridar LLIBERTAT! pels negres de Sudàfrica i aquest crit de "llibertat" també em podrà ajudar a mi a tenir-la i no estar fermat a la por davant altra gent: gitanos, "moros"...

Ho acab d'escriure. La pel·lícula és just estrenada a Ciutat. Val la pena anar-la a veure. Esper que hi siguem a temps. Però els que ja no la veuran seran els cinc (5 més! a la suma de tants i tants que ja han mort per la mateixa causa) negres de Sudàfrica que demà seran executats. La Justícia és molt racista.

EL GRUP ENS OFEGA

Toni Grau
15.març.88

O si voleu, l'AMBIENT, els ALTRES, ... fan que mos empegueïguem de ser bons. De pareixer-ho davant ells. I que per semblar més grans, més homes, més "al dia"... no podem ser bons. I hem de cridar, "fer beneïtures", beure, ... I no és que estiguem contents, però és lo que toca.

Es una realitat que quan tenim més llibertat "social", els grups "socials" la mos lleven i hem de fer lo que toca fer i no lo que realment sentim i ens fa fer ser més noltros mateixos.

Se veu que SER PERSONA sempre serà un camí llarg i difícil i que, mai per mai, pots deixar d'esforçar-te per esser tu mateix. I estar-ne convençut. I no ser mai cap ovella d'una guarda.

Conscient: Responsable. Lliure. Vertader. Honest. Autèntic. ... (Continuau voltros. Cadascú. Tots sols. Amb el teu llapis. Gràcies.)

SANTA MARIA DEL CAMI

En 1860 la seva població era de 2341 habitants i a l'any 1960 era de 3112 hab, amb una extensió territorial de 3793 Has, 2 As, 95 Cs.

Conquistada l'illa per Jaume I, les terres de Santa Maria del Cami i les de Santa Eugènia, tocaren a Bernat de Santa Eugènia, primer Lloc-tenient del rei, Bernat de Santa Eugènia repartí a la vegada proporcions als homes que l'havien acompanyat: prova d'això son les escriptures que poseim i els noms encara existeixen: Son Torrella, Son Verdera, Son Buadella i Terrades.

Pasem a parlar un poc de com se guanyava i sa guanya la vida la gent de Santa Maria. El poble de Santa Maria va esser agricultor; FURIO diu que el esment del cultiu i la industriosa manya amb que els habitants d'aqueix terreny saben aconseguir que els seus terrenys, la major part fruitals, donin dues cuites a l'any. Dentre els diversos cultius el mes popular ha estat el de la vinya. En temps del àrabs ja existien vinyes. Jaume II va posseir procedent de Bernat de Santa Eugènia una gran bodega de la que encara hi ha restes. En els segles XVII i XVIII la major part del pla era vinya.

En el camp també hi ha arribat l'hora de la mecanització. On abans hi treballaven vuit missatges, ara hi poden voure màquines de tota mena, batadores, màquines de moure la terra etc.

En l'actualitat hi ha una important fabrica de texits i qualcunes menors de mobles, licors, vidres etc. Donada la proximitat d'aquesta vila amb Palma, bastants son els homes que for-

men part a la caravana que diariment desde els pobles del interior es dirigeixen a treballar a Palma.

La primera escola la trobam en el convent, aqueixa escola domes era per el nins, abans de la fundacio i en els anys que segueixen a l'exclaustració el ajuntament ha de cercar o mestres o llocs per les classes.

En 1927 el batle D. BARTOMEU SIMONET consegueix la escola graduada i en 1928 v'inagura un parvulari en la barriada d'els hostals. En 1935 se va crear un altre parvulari fora-vila i en 1959 l'escola parroquial. En 1959 s'inagura solemnement, l'actual grup escolar seguent el batle D. SEBASTIA PIZA. Les monges de la Caritat, desde la seva fundacio dirigien un col·legi de diversos graus per nines. En canvi a la segona meitat de la pasada centuria existiren dos col·legits de ensenyança mitja.

Actualment Santa Maria té dues esglésies. El primer temple parroquial en el camí de Coanegra, situat a la vora del vell camí de Alaro a Ciutat.

En 1246 tenien ja per tant, església nova que altres documents situen concretament en la confluencia dels camins de Coanegra e Inca, temple edificat per els conquistadors i en vida del propi Bernat de Santa Eugènia qui posseïa en terres de Santa Eugènia de Berga una capella dedicada a Santa Maria del Cami.

El nom de la parròquia apareix en la primera confirmacio de les parròquies de Mallorca per Inocenci IV en la seva bula del 14 d'Abril de 1248. Anterior a aquesta data

hi ha alguns documents que no gerren de la seva existència; el més antic que dona com a titular a Bernat de Santa Eugènia entrega 16 quarterades de terra, encara conegudes amb el nom de Ses Corterades al rector de Santa Maria.

En el segle XIV s'aixeca un altre església en el vell camí de Muro. Els dies 11 i 12 de setembre era beneïda i dedicada l'actual parroquia, duita a terme per el rector Mn. Pedro J. Castanyer natural de Soler i obra del mestre Santamarier Lluç Mesquida. El 26 de Febrer de 1775 se va beneir l'altar i el retaule major.

Les festes de Santa Maria més importants son les de Santa Maria del Camí que es fa el segon diumenge de Setembre i la de Santa Margalida que es dia 20 de Juriol. Cada diumenge el mati desde 1898 podem trobar un gran mercat a la plaça. I podem anar a visitar la fira de Santa Maria cada any el darrer diumenge d'Abril.

Mª Bibiloni & S^a Sastre

CANÇÓ DES VERMAR

Folk. Hi havia un ermità
que lluny de Ciutat vivia:
una diuen devers Artà
i altres a Santa Maria.
Lo cert és, per no errar,
que Ciutat no coneixia.
711, 107

A Santa Maria hi ha
canamants y canavalls.
Com a La Vila fan balls
so gent d'Els Hostals no hi va
794, 120

Ses at'lotes dels Hostals
bravetgen que són garrides,
i n'hi ha d'alacantines,
bordissots i paretjals.

Jo l'he cercat tavernera
per ses copes que em pot dar
però en haver-me de casar
tornaré a s'amor primera.

Es fadrins de sa vileta
tenen es ventre ronyós
dençà que es menjaren un molx
pensant que era una llebreta.

Ses madones de sa plaça
no saben cuinar llegum,
en cuinar fava-parada
hi posen s'oil des llum.

...

SERVEIS DE "SA NOSTRA"

- Comptes corrents
- Llibretes d'estalvis
- Estalvi infantil
- Estalvi del pensionista
- Imposicions a termini fixat.
- Transferències
- Domiciliació de pagaments (contribucions i tributs)
- Pagament de nòmines
- Pagament de pensions
- Xecs gasolina auto-6.000
- Tot tipus de préstecs i entre ells:
- Préstecs de regulació especial
- Préstecs Pime subvencionats pel Govern Balear
- Crèdits agrícoles
- Crèdits compra
- Compra i venda de valors
- Assessorament en inversions
- Xecs de viatge
- Canvi de divisa
- Calxes de lloguer
- Targeta 6.000
- Auto-Calxa. (Aragó i Luca de Tena cantonada Aragó)
- Descompte de Lletres
- Lletres al cobrament.

TARGETA "SA NOSTRA"

Delxi de banda l'horari d'oficina. Disposi dels seus doblers quan ho desitgi.
Gràcies a la Targeta "Sa Nostra" pot disposar, ingressar i estar al corrent de les seves operacions demanant el saldo de la seva llibreta o l'extracte del seu compte corrent.

CAIXA DE BALEARS

"SA NOSTRA"

IV TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES A SOLLER

Senyor Director:

Dia 7 de maig, dissabte de Sa Fira, es celebrarà a Sòller la IV Trobada d'Escoles Mallorquines. Més de 60 escoles de nostra illa protagonitzaran una jornada de treball i germanor entorn d'una lluita i un ideal: que el català i la nostra cultura estiguin presents a les escoles en totes les activitats instructives, comunicatives i educatives.

L'any 1.984 es reunien a Lluc les primeres nou escoles que iniciaren ensenyament en català: Mata de Jonc, Escola Teix, Escolania de Lluc, Rafal Vell, Campos, Gabriel Alzamora, Lloret, Montuiri i Deià. Aquesta primera Trobada fou una empena des de totes elles, des de la seu de l'Escolania de Lluc, i empena dels mestres de la C.E.N.C. (Comissió per a l'Ensenyament i Normalització del català), un col·lectiu que ha duit a terme una tasca constant fins avui.

Aquesta IV Trobada de maig vol insistir, una vegada més, que la labor no s'ha acabat, que només just acaba d'iniciar-se. No hem d'oblidar que si avui la llavor s'ha començat a escampar a seixanta escoles es degut principalment i quasi exclusivament, a la labor anònima i sense defallir d'uns professionals de l'ensenyament conscienciats que des de les darreretes del Franquisme, passant per l'esdeveniment de la Democràcia i la nostra Autonomia, han hagut de substituir la manca d'inicia-

tives o les traves de les institucions.

Des de la Vall de Sóller, es vol llançar un missatge de cos, d'unió, de suma. Aquesta comarca ha aconseguit que set escoles damunt deu (Deià, Fossaret, Sant Vicenç de Paul, L'Horta, Ses Marjades, Es Puig i Port) treballin en la nostra llengua, una llengua que necessita ser totalment present entre els infants, puix el dia de demà seran ells els qui hauran de defensar i escampar la nostra mallorquinat.

Des d'aquestes línies volem entusiasmar a tot mestre a sumarse a la IV Trobada. Exposicions, actes, reivindicacions i bulles vos esperen; amb el desig de tots junts ens animen a continuar o iniciar una labor que dona i/o donarà camí principal a la professió. La C.E.N.C. en serà guia i el Consell Insular i Ajuntaments de la comarca en seran suport.-

Jaume Albertí Sastre D.N.I.
41385045 Biniaraix (Sóller).

CA'N FIDEU

(Comestibles "MARGARITA")

UNA BOTIGA AL SEU SERVEI

tel. 62 05 92

SANTA EUGÈNIA: Mallorca

ENTREVISTA AMB L'AMO EN MARTI SASTRE a) "SOLÉ"

AQUESTA ENTREVISTA ES UN POC DISTINTA DE LES ALTRES. COM VEUREU L'ENTREVISTAT ENVERS DE CONTESTAR UNES PREGUNTES, ENS CONTARÀ LA SEVA VIDA. QUAN EREM A CA SEVA, MENTRE LI FEIEM L'ENTREVISTA, COM PODREU LLEGIR MÉS ABAIX, L'AMO MARTÍ ENS VA MOSTRAR LA MEDALLA D'OR AL TREBALLADOR QUE DONEN A FRANÇA ALS QUI HAN CUMPLIT 80 ANYS.

Vaig néixer el 17 de desembre de l'any 1907 a Santa Eugènia. A l'edat de set anys vaig partir cap a França amb l'amo Pep Vidal i amb un binialer de Ca'n Garau que tenia també la mateixa edat que jo. Quan varem arribar allà, es cap d'un parell de dies, sense sabre ni xerrar ni entendre es francès, ens donaren un carro ple de fruita per repartir cada dia; havíem de mostrar els productes per sabre el que volien els clients ja que no ens enteníem.

Vaig fer feina molt d'anys amb un amo, a qui li estic molt agraït perquè em va fer un home; tan sols no sabia escriure una carta. Quan havíem acabat la feina, ell ens feia una hora d'escola, i tot el que sé, ho sé d'ell.

Després quan vaig cumplir 20 anys, vaig tonar per fer el servei militar, i després me'n vaig anar cap a França amb l'amo Miquel Palou, amb el qui vaig estar molt d'anys. Vaig tenir una sucursal seva durant un parell d'anys.

Durant aquest temps vaig venir cap a Mallorca a casar-me i després ens anarem, la meva dona i jo, cap a França. Ja fa 54 anys que som casats!

Instalats tots dos allà varem comprar un comerç i varem començar a arribar En Jaume i Na Antònia. Quan el meu fill Jaume va acabar el servei militar, vàrem montar un entrepòrt i ens posàrem a fer el gros. Es cap de dos anys vàrem formar una societat tots els mallorquins; un soci i jo erem els caps davanters de la associació que ha durat 28 anys. Ara en aquests moments tot és del meu fill, perquè l'altre soci s'ha retirat.

L'única cosa desagradable que vaig tenir a França va esser viure l'experiència de la Segona Guerra Mundial on quasi hi quedà la meva dona. Ara vos ho contaré:

"Teníem un magatzem a la plaça on tots dos hi feíem feina, i a En Jaume el guardava una minyona. Aquest dia els alemanys bomberdejaren Rennes. La minyona va perdre En Jaume i em va venir a cridar, i tots dos vàrem partir a cercar-lo; el trovàrem al refugi de la Casa de la Vila, a un reconet, tot arrufat. En aquests moments els ale-

manys tiraren una bomba a la plaça, a prop del magatzem, i sortí que la meua dona va tenir l'ocurrència de ficar-se dins un caixó de "botelles", perquè sinó quasi no ho conta"

La feina de fruïter d'ara no és tan pesada com la d'un temps. Ara tot ve ben classificat, en caixonets, però un temps tota la fruita arribava dins els vagons, i llavors nosaltres l'hàviem de triar, contar, classificar, distribuir, etc..., i això duia molta feina.

Fa 73 anys que vaig anar a França. Ara hi anam a passar 4 ó 5 mesos, i així puc ajudar en el meu fill.

Quan vaig complir els 80 anys, els francesos em varen donar la "Medalla d'Or al Treballador" i vaig estar molt content de rebre-la.

Per acabar i si voleu que vos faci riure un poc vos contaré una anècdota:

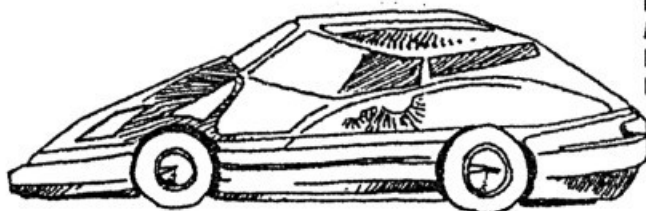
"Em varen casar amb la meua dona abans de que la meua sogra fos casada". Quan jo vaig néixer ma mare era satresa, i tenia un parell d'al.lotes que anaven aprendre a cosir amb ella; la meua sogra era la més vella de totes. Ma mare li va dir que es casàs aviat i que tengués una nina perquè així els casarien plegats, i així va ésser. Mira qui ho hagués dit! La vida és així, mai pots saber que et passarà demà. Això és tot.

Donam les gràcies a l'Amo En Martí per haver passat aquesta estoneta amb nosaltres.

CATALINA I PILAR

VOCABULARI RELACIONAT AMB COTXES

Barbarisme

Embrague
Freno
Asiento
Maletero
Ventanilla
Seguro
Panel
Mando
Fara
Limpiaparabrisas

Forma correcta

Embragament
Fre
Seient
Maleter
Finestreta
Assegurança
Plafó
Comandament
Far
Eixuga-parabrisa

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

FORN CA'N QÜEC

ESPECIALITAT:
ENSAIMADES I PASTISSOS

C/ José Antonio, nº 7
SANTA EUGÈNIA

OFERTA:
(fins al 15 de maig)

Calamars	275 Pts/quilo
Serrà Imperial	200 Pts/quilo
Melicotó "Centra"	100 Pts/quilo
Domàtiga "Centra" (triturat)	115 Pts/quilo
Arroç "Centra"	115 Pts/quilo
Arroç per a cans	70 Pts/quilo
Servilletes color "Caricia"	100 Pts/quilo

ERROR: HA DE DIR: "Domàtiga "Centra"(triturat) 70 Pts/quilo.

EL PARE, UNA FIGURA EN CONFLICTE

La figura del pare és la que major evolució ha sofert en la història i en la "realitat de la família". Per això es troba en situació crítica. Els fills necessiten vital i afectivament, dels pares, dels dos, amb aspecte ben definit; però la figura "modèlica" del pare està descentrada en la societat i en la cultura actual, si la comparem amb altres moments històrics. Això origina crisis a l'interior del nucli familiar: en el pare, en la mare i en els fills.

EL PARE EN LA FAMILIA PATRIARCAL

A la família patriarcal el pare era el vèrtex, d'aquí ve el nom. A les seves mans tenia tots els ressorts del poder i de l'autoritat. Posseïa la propietat, els medis de producció i la capacitat jurídica i social d'imposar-se sobre els altres elements de la família. Vista des d'aquí la paraula "família" té un significat original poc gloriós. "Família" ve de famulus, que significa "servent", "esclau". La família romana estava formada, al mateix temps, pels pares, els fills, els servents i els esclaus. Tots ells estaven sotmesos a l'"autoritat" del pare o pater-famílias.

Mentre permanesqué aquest tipus de família es mantingué la visió del pare, més o manco matitzada per la cultura de cada època, i per l'influència cristiana. Però les relacions seguien essent jeràrquiques, piramidals, de subjecció al "vèrtex", al pare. I així permanesqué en les societats de cultura agrícola, és a dir, durant un llarguíssim període històric. Encara ara queden residuus d'ella.

LA NOVA FIGURA DEL PARE

El naixement de la burgesia i, sobretot, la revolució industrial, dugueren canvis socials, entre ells la crisi i el canvi de la figura del pare. Crisi que no significa negativitat, sino apertura a noves formes de ser família. En senyalam algunes.

La nova societat deixà paulatinament de ser agrícola i passà a ser urbana,

reduïda, nuclear, aïllada del parentesc de sang, lo que inaurà un nou sistema de relacions interpersonals, més íntim i tancat. Comença l'acaramullament de gent als grans nuclis urbans, la vivenda reduïda i, sobre tot, l'assalariat modern. El pare ja no és "propietari", treballa per altre a canvi d'un jornal o sou. No pot ensenyar als fills en el futur treball, perquè no li perteneix (el treball), i ell mateix passa a ser un "subordinat", no el "vèrtex" com abans. Permaneix molt de temps fora de caseva, lo que fa unes relacions interpersonals més distants i més poc controlades. La possessió de la terra ha desaparegut, i amb ella l'herència a transmetre, lo que ha privat al pare d'un instrument molt important de control sobre els fills. En molts de casos la dona i els fills s'incorporen al treball i aporten un salari familiar igual al del pare. Deixa així de ser el centre de poder econòmic i es converteix en una més de les fonts d'ingressos, no la única.

Finalment, moltes de les funcions de la família han passat a la societat i a l'estat, sobretot l'educació, lo que suposa un canvi de mentalitat i de formes de pensar molt diferents a les "imposades" pel pare en la societat agrícola. Aquesta nova cultura prepara als fills per exercir una funció dins la nova societat canviant, no per perllongar una "tradició" familiar. A la nova societat als fills se les prepara per ésser ells mateixos, no una prolongació dels pares.

EL PARE EN LA FAMILIA ACTUAL

En èpoques anteriors, la figura del pare es definia per esquemes de poder, distància i possessió. En la família actual al pare se li demana que sia amic, pròxim, integrador. Vat-aquí un gran canvi.

La família actual està centrada afectivament en els fills, mentres que en èpoques passades estava dispersa en el grup familiar més ample. Els fills reben avui més temps i més atenció per part dels pares que en qualsevol altre moment o època de la cultura. En la família actual els fills no es veuen com una ajuda per a les feines de producció, de defensa i de manteniment de la família. Els fills es decideixen i es reben des de la responsabilitat amorosament compartida, com a gratuïtat i realització amorosa de la parella, no com un imprevist ni des del plantejament de sostenir una família o de prolongar una "línia".

AL PARE SE LI DEMANA SER
AMIC MOLT PROXIM I
INTEGRADOR, PERO NO UN
PARE-ESTORA PER ESSER
TREPITJAT.

Les relacions pares-fills no es construeixen sobre l'autoritarisme i la submissió, sino sobre l'amistat. La família és, actualment, una ambició de convivència, de respecte i de comunicació. Per ser comunitat afectiva, els pares han de sentir-se lliures, madurs i responsables, amb capacitat de comunicar la seva experiència vital en un clima de felicitat recíproca. D'aquí surt la família com a comunitat de convivència que creix i madura en la construcció de totes les persones que la integren.

Als pares se les demana reflexió sobre la pròpia acció de pares. Creativitat, no irreflexió ni automatisme. I se les demana que la reflexió la facin en parella i diàleg amb els fills.

Els mètodes de "disciplina" van més per la línia de la motivació psicològica, pedagògica i afectiva que per la línia de la imposició externa no motivada. Els pares son cada vegada més conscients de que avui han de prevaler la confiança i l'amistat, més que el respecte distanciador de les relacions familiars. La il·lusió, la creativitat i les activitats fonamentades en els valors, es comuniquen des de la persuasió interior i des de la coherència dels pares (l'exemple dels clàssics), més que des de l'autoritat externa, entesa com a imposició irracional que espenya la "figura" del pare i la fa poc creïble.

Aquesta educació responsable i per a la responsabilitat creadora, està tan enfora de l'autoritarisme irracional com del proteccionisme infantiloides de molts de pares, i naturalment, no té res que veure amb la permissivitat consumista dels pares-estora posats sempre als peus dels fills per esser trepitjats. L'educació en la responsabilitat, la convivència i la comunicació constitueixen la nova figura del pare.

Manuel Gómez Rios
De la revista Pregons PS.
Traducció: Nadal Trías.

Consolidació de la recepció pel sistema Dual-estèreo a TV3

Versió original o en català, «a la carta»: L'espectador pot triar

Gran interès per políglotes, estudiants d'idiomes, comunitat estrangera, turistes, amics de la V.O., de les Illes Balears.

Degut a l'avençament per part de TV3 de l'adaptació del reemissor de la Mussara (que juntament amb el de Tibidabo dona la senyal del canal català al repetidor de Voltor de la Serra d'Alfàbia), des de fa poc més d'una setmana i no a partir del 15 de març com es pensava, es poden rebre totes les emissions que es donen amb doble banda sonora, i que es coneix com a sistema bilingüe, dual o estèreo; que a més a més permet, quan els dos canals de so transmeten la mateixa senyal, una major qualitat o fidelitat sonora, sobretot als espectacles musicals, i al seu dia permetran

l'estereofonia pròpiament dita (dues bandes complementàries i diferents de sò).

El propòsit de TV3, segons confirmen fonts properes a OCB/Voltor, es donar per sistema, a totes les pel·lícules en que es disposi de la banda original, la recepció en versió original. Així, tots els tres llargmetratges de la setmana vinent i l'obra de teatre del dilluns, es podran escoltar en la banda sonora pròpia (2 en anglès i 2 en francès). La sèrie «El lleó de Flandes» es dona en flamenc/holandès, «Heimat» es va donar en alemany, etc.

L'interès d'aquest complement de l'oferta de TV3 es molt gran a Mallorca i a les illes, tant per a la nodrida comunitat de residents estrangers, com per als turistes, estudiants d'idi-

mes, i cinèfiles empedreïts i políglotes, que estan contra el doblatge com a mutilació de la principal eina de treball dels grans actors (la veu), substituïda per l'accent pla i la repetició excessiva de les veus dels actors-dobladors.

El sistema bilingüe està aplicat, a Europa, a països com Alemanya, Suïssa i Itàlia (RAI). TVE hi està pensant, però la seva gran infraestructura requeriria una despesa enorme. Algunes pel·lícules es poden escoltar per una emissora de ràdio de RTVE, Radiocadena Española, sincronitzada.

La recepció per aquest sistema requereix o bé l'adaptació dels televisors convencionals d'un prototip encara no comercialitzat; bé un aparell de vídeo estèreo; bé un receptor de TV també en estèreo.

Voltor/OCB presta un servei d'assessorament als seus associats, accionistes i simpatitzants que vulguin més informació sobre la forma més adequada, en cada cas, de tenir accés a aquesta modalitat d'emissions.

Un portaveu de les dues entitats germanes ha manifestat: «Pensem que és una sustancial millora i ampliació de l'oferta de TV3, que té un gran interès per una terra on es parlen tantes llengües, que mostra el criteri obert i progressista dels rectors del canal català, i que optimitza les ajudes que el Parlament Balear i les institucions donen al projecte, per tal de que, havent estat finançat per un miler de persones, pugui seguir essent aprofitat per tots els illencs i, ara més que mai, per tots els turistes/visitants.

RECÓ DELS POETES

L'ÀNGEL

Pasqua ja l'hem passat
i també sa mitjana festa
lo únic que mos resta
és fer es pa'n caritat.

L'àngel ja és aquí
i tot està preparat
per fer es pa'n caritat
a S'Ermida de Son Seguí.

S'organització de "CA'N
molt bé ho va preparar BEIA"
i es cuïner bé va quedar,
això, un d'es grup me deia.

Tota s'organització
molt d'empenyo va posar
i així va demostrar
ja que no puria anar millor.

Sa missa la va celebrar
es rercor PERE ROSSELLO
no faltà participació
en que es dia no fos molt clar, que casi es va acabar.

Ben clar i fort puc dir-ho,
Santamarier i taujà,
Bunyoler i portalà,
tots tengerem racció.

S'arroç va ser acertat
molta de gent va refegir
i millor no puria surtir
sa darrerria o agulat.

De raccions ne sobren
això es lo que es va dir,
per dinar varen refegir
i encara en soparen.

Sa festa se va animar
ballant es bolero i sa jota
i beguent vi de sa bota
que casi es va acabar.

Es cuïner, Miquel Llinàs,
a tot mos ho va acertar
senyal que té paladar
i també molt bon nas.

S'enhora bona li vui dar
ja que va quedar molt bé,
jo vuldria que l'any que vé
pogués feros es dinar.

Ses festes que hem passades,
vuldria haja anat bé
i que l'any que vé
no mos faltin ses panades.

Abril de 1.988
Sebastià Crespí.

ENTREVISTA "jove"

AMB

PASCUAL SOMOVILLA MARÍ

AQUESTA VEGADA EN PEDRO, L'ENTREVISTADOR D'AQUEST NÚMERO, HA ELEGIT A PASCUAL SOMOVILLA MARÍ, DE 22 ANYS, QUE UN BON DIA S'EN VA ANAR A VIURE A BARCELONA... MOLTES GRÀCIES A TOTS DOS PER LA SEVA COL.LABORACIÓ.

ESTÀS A BARCELONA, NO?

Sí, estic a Barcelona des de fa dos anys. Me n'hi vaig anar un poc per aventura, per allà estic bé.

SUPÒS QUE HI HA MOLTA DIFERÈNCIA ENTRE BARCELONA I AQUÍ?

Sí, es clar, a més jo estic a Barcelona capital. Evidentment el fet d'esser d'es poble i estar acostumat als amics d'aquí, fa que les meves relacions amb sa gent canviïn molt. Es totalment diferent, aquí és una vida molt tranquil·la i allà tens molts nervis i sempre estàs en stress.

QUE HI TROBES A SA REVISTA?

Molt bé, m'agrada molt la iniciativa de la revista. No he perdut contacte amb aquesta per que en Pedro me l'envia puntualment a Barcelona. De fet l'he donada a llegir a alguns amics i les ha agradat molt. També tenc una ferratina de sa revista al cotxe.

QUÍNA FEINA TENS PER ALLÀ?

Allà faig feina a un bingo els vespres, apart d'això no faig res més. Vaig de cameva a sa feina i de sa feina a cameva.

CÒM EMPRES EL TEMPS LLIURE?

Normalment, com faig feina els vespres, de dia sol dormir, sino mir alguna pel·lícula o vaig a casa d'algun amic. Allà no és com aquí que quant no tens res a fer t'en vas al bar amb els amics.

QUÍNES AFICIONS TENS?

Sobretot dormir, també m'agrada molt llegir i els esports. Els esports m'agrada més veure'ls que no practicar-los. El futbol sobretot ho veig per sa tele, al Barça vaig a veure'l molt poc.

CÒM VEUEN PER ALLÀ SA CRISI DEL BARÇA?

Allà el Barça se viu molt, i lògicament aquesta crisi preocupa molt; però amb sa Copa del Rei estan

contents, i a més confien en l'any que vé.

MALLORQUÍ I CATALÀ A BARCELONA

A Barcelona aquest tema a nivell de carrer no té massa relevància. Ells veuen el mallorquí com un dialecte del Català. De fet allà els entenem més que no ells a nosaltres quan xerram Mallorquí.

COM VEUEN MALLORCA?

De Mallorca tenen una idea de tipus turista i molt de sol, no se'n cuiden massa de nosaltres.

HI HA MOLTA "MARXA" PER ALLA?

Sí n'hi ha molta; però aquí a Mallorca n'hi ha molta més. Personalment m'agrada més sa d'aquí.

QUIN TEMPS ESTARÀS A BARCELONA?

No ho sé, m'en vaig anar d'aquí perquè estava un poc cansat. Ara veng aquí per vacances (ara he vengut per quinze dies) i m'agrada molt; però viure aquí, no ho sé...

QUI MENJAR T'AGRADA MES?

Sobretot l'italià i el xinès. Allà normalment a la casa fan feina l'home i la dona i és molt més còmode anar a menjar a un restaurant.

CÒM SE VIVEN LES OLIMPIADES?

Molt intensament. Tot Barcelona viu per ses olimpíades. Hi ha més instal·lacions que mai per practicar deport,... Ses olimpíades són una constant a Barcelona.

I SA MASCOTA, COM HA ESTAT ACOLLIDA?

Personalment i a nivell de carrer no ha agradat massa, però realment és diferent i original, per això els qui monten les olimpíades l'han elegida.

TROBES QUE EL POBLE HA CANVIAT?

Sobre sa gent no puc opinar, però trob molta gent més gran i molta gent nova que no conec. Quant al poble no he vist molts de canvis (sobretot al poliesportiu) però m'agrada molt com duen i com està el poble.

SANTA EUGÈNIA
REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

QUÈ ES EL QUE T'AGRADA MÉS I MANCO DE BARCELONA?

El que m'agrada més de Barcelona és que allà te sens molt lliure, i el que m'agrada manco és que sigui tan gran i agobiant.

BARCELONA-MADRID.

Es vertaderament una rivalitat a mort, sobre tot a nivell polític, de policia, etc...

INDEPENDENTISME?

Sí n'hi ha a voler. Inclòs en dies senyalats (l'onze de setembre, diada de la mort d'en Casanova, etc...) s'arriba a la violència.

Jaume & Xisco

**MINYO,
INFANT,
ESPORT**

CARNET
JOVE

FONER

Plaça dels Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMI

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

MALLORCA i

LA IMMIGRACIÓ

Bartomeu Bennàssar

Amb motiu del debat sobre Immigració que ha trasbalsat l'opinió pública, he oferit al públic un estudi que vaig redactar per unes jornades de l'OCB el desembre de 1987: "Cultura Nacional i Immigració. Aproximació a una qüestió pendent". Palma de Mallorca, febrer de 1988.

Ho faig amb la intenció d'ajudar a la clarificació de conceptes i per un millor encert en les actituds (tarannà amb que cal acarar la qüestió); tant de bo pugui servir també per a formular una política, complexa i concreta alhora, i encaminar unes solucions, gens fàcils però ben necessàries.

Aquí propòs un decàleg:

- 1.- Dret a no haver d'emigrar del lloc d'origen i de trobar-hi els mitjans de vida.
- 2.- Dret a emigrar a fi de trobar llocs i mitjans per a viure i desenvolupar-se.
- 3.- Dret dels immigrants a un procés de "trobar-se a casa seva", de "mallorquinització" i deure d'admetre i de possibilitar-ne la realització més satisfactòria possible.
- 4.- Del reconeixement de la llengua i la cultura de Mallorca per part dels immigrants, cap al seu coneixement en graus diversos i segons generacions.
- 5.- Al dret d'immigrar l'acompanya també el deure de respectar el bé del poble receptor i els drets dels autòctons.
- 6.- Oferir a l'immigrant una major seguretat social, esser una referència cultural valuosa i engrescadora i donar una acollida, cordial i política, realment pràctica.
- 7.- Reconèixer "el pecat" de domini i d'explotació socials comesos.

8.- Passar de la temptació de l'Assimilació colonialista i del parany de l'acomodació passiva a la integració dinàmica per ambdues parts.

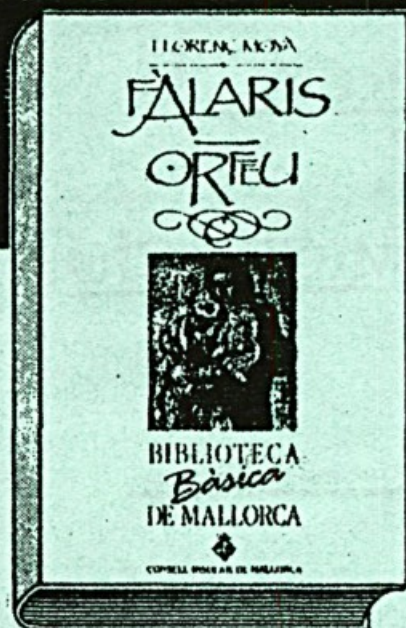
9.- Incorporar i agraïr els valors dels immigrants a la cultura nacional.

10.- Paraules de Joan Pau II: "La nació és una comunitat, i és en aquesta comunitat on la família comença la seva tasca mitjançant la llengua, que permet a l'home en formació d'esdevenir membre de la comunitat (...). Sóc fill d'una nació els veïns de la qual l'han condemnada a mort repetidament, però que ha sobreviscut i ha restat fidel a ella mateixa. Ha conservat, tot i les particions i les ocupacions estrangeres, la sobirania nacional, no gràcies a la força física, sinó recolzant-se en la seva cultura.

Jo us dic: per tots els mitjans de què disposeu, vetlleu per aquesta sobirania fonamental que posseeix cada nació en virtut de la seva pròpia cultura. No permeteu mai que (...) sigui la rapinya de cap interès polític o econòmic. No permeteu que esdevingui víctima de totalitarismes, imperialismes o hegemonies, per a les quals l'home només compta com a objecte de dominació i no com a subjecte de la seva pròpia existència humana.

No és cert que hi ha, si mirem el mapa d'Europa (...) nacions que posseeixen una meravellosa sobirania històrica que prové de la seva cultura, però que al mateix temps estan privades de la seva sobirania plena?" (A la UNESCO, 2-IV-80).

Aquesta és la vostra biblioteca.

És la Biblioteca Bàsica de Mallorca que vos ofereix, en una segona etapa, el Consell Insular de Mallorca, posant a l'abast de tothom les obres més representatives de la literatura i cultura lletres a Mallorca. Una col·lecció àmplia i molt econòmica que no pot mancar a casa vostra. Autors com Anselm Turmeda, Florent Moya, Antoni M. Alcover, Gabriel Alomar, Joan Estelrich, etc., formen la nova etapa d'aquesta Biblioteca, tan essencial per conèixer la nostra cultura, les nostres arrels i tradicions. Una Biblioteca que, per la nostra cultura, és bàsica.

És bàsica per la nostra cultura.

2
ETAPA
Nº 16 AL 25

BIBLIOTECA
Bàsica
DE MALLORCA

editorial
TITOLL

Cada dijous, un nou títol a qualsevol llibreria.
Demaneu també els números anteriors.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

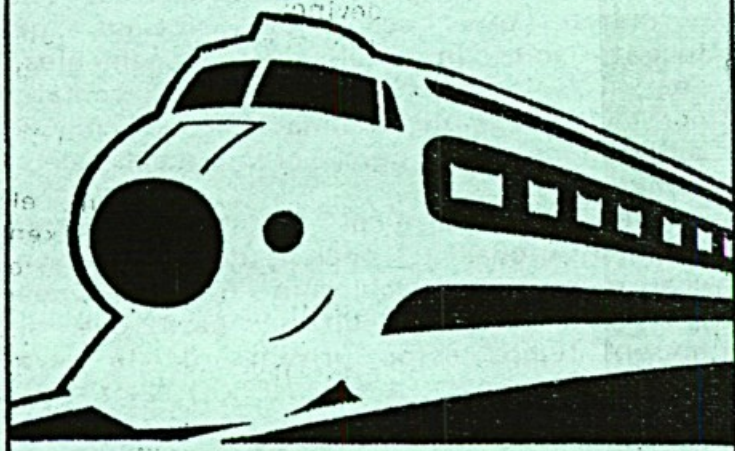
AGRAÏM a tots els comerciants que ens ajuden amb la seva publicitat, o inclús ens ajuden renunciant al benefici de la publicitat, l'esforç que fan de comprensió amb la nostra publicació; juntament amb els socis són els qui mantenen l'economia de la Revista "SANTA EUGÈNIA".

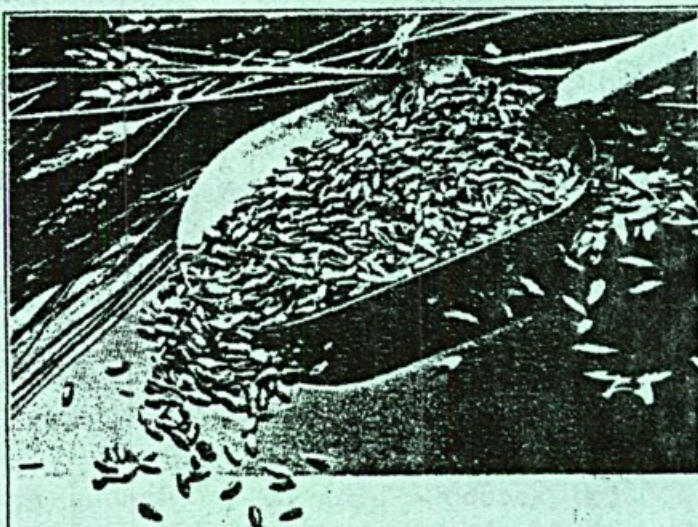
Revista per a la Divulgació i la Cultura

S'ESTACIO

PUB AND VIDEO STEREO, COMPACT DISC, ETC.

SANTA EUGÈNIA

Agricultor,
cultive sus proyectos y sus
ahorros en el
Banco de Bilbao

BB BANCO DE BILBAO

SANTA EUGÈNIA

Revista "VOLATORD".
Coll D'En Rebassa.

BILINGÜISME, DIUS?

Algunes vegades els poders establerts o els interessos creats, adopten estratègies per assolir els seus objectius, estratègies que a primera vista poden no semblar un atac frontal cap aquells a qui van dirigides. Aquestes estratègies es poden anar modificant en funció de l'època o de la situació.

Una cosa d'aquestes és el que passa amb la difusió del terme bilingüisme en un país com el nostre.

Des de que els espanyols posaren peu per aquests indrets l'objectiu ha estat clar: llevar-se d'enmig la nosa que suposa que els indígenes parlin una llengua diferent a la dels colonitzadors, la qual cosa suposa un obstacle seriós al procés uniformitzador que tot invasor persegueix en el poble on s'instal·la.

De les altes instàncies se'ns ha venut la idea que aquest era un país (región, província o comunidad, com diuen ells) bilingüe. I què vol dir això? Doncs que hi ha dues llengües que són pròpies del mateix territori. I anant una mica més enfora, què es pretén amb això?: el mateix de sempre, putejar-nos (que dient-ho així tots ens entenem), però ara d'una manera no tan descarada.

El castellà ens va ser imposat a la força després de la invasió espanyola de les primeries del segle XVIII, a la qual seguí d'una o altra manera, una forta repressió. I encara ara patim: i el que ens espera!

Per tant no es pot parlar de bilingüisme en el cas de territoris, sino únicament en el cas d'individus.

Una persona bilingüe és aquella que parla o que és capaç d'utilitzar dues llengües en les seves relacions i en els diferents contextes en que es pot moure (al carrer, a la feina, a l'escola, i en definitiva en qualsevol àmbit).

De tot això que hem dit s'extreuen dues idees bàsiques:

1. L'única llengua d'aquí és el català; i no s'hi valen més romanços.

2. En el nostre trist país, no hi ha quasi individus bilingües. Això dit així pot sonar estrany, però ja veurem com no ho és gens.

Aquí els únics, salvant honroses excepcions, que coneixem la llengua pròpia i la dels veïnats (perque no hem tēngut altre remei) som els nadius. Hi ha un amplíssim sector de població que només parla la llengua de la metròpolis, o bé perquè són espanyols o uns renegats.

Del grup que coneix els dos idiomes però no es pot dir que sigui un grup bilingüe, ja que una de les llengües, i paradoxalment la nostra, està en inferioritat de condicions, quedant generalment —i encara en podem donar gràcies si és així— restringida a l'àmbit familiar, ja que tradicionalment no s'ha ensenyat a l'escola, ni n'hem tengut mitjans de comunicació, ni accés a una administració que la utilitzàs, etc, etc. (a l'etc hi podeu afegir tot el que us passi pel cap).

Amb una situació com aquesta el que ens vulguin fer passar que la nostra situació és una situació bilingüe, és una estratègia més per arribar a l'objectiu final, l'anihilació del nostre poble. Quan hi ha una llengua o un grup en diferents condicions, no actuar decididament en favor del més deteriorat i suposar damunt els papers que aquí tots iguals, maldament no s'ataqui directament, porta a la desaparició del grup o llengua minoritzada.

Conclusions; ni sentir-ne parlar de bilingüisme! Som un país monolingüe català, i si volem salvar la pell hem d'actuar en conseqüència. I allò més fotut de tot és que ens han putejat tant que ja tot el que ens passa ens sembla normal. I tots feliços i contents. Això és Hawaii!... i així ens va.

MIQUEL TORTELLA

La renaixença literària

Gabriel Jamer Manila

A mitjan segle XIX la bona societat ciutadana — la gent que en última instància dictava les normes i regulava les pautes de conducta — arribà a creure que era de bon to i feia més fi parlar castellà.

El procés de castellanització havia arribat a un punt certament perillós, perquè aquella gent reduïa l'expressió en la pròpia llengua a l'ús familiar, tancant així la possibilitat de fer-ne un idioma modern, apte tant per a l'estudi com per a la formulació científica i la manifestació literària.

Ciutat era de cada dia més, la capital d'una província. Contra aquesta situació respongué una minoria intel·lectual, sorgida de les aules de l'Institut Balear, inaugurat l'any 1836, que sintonitzà espontàniament amb el moviment cultural de la Renaixença catalana.

Catalunya iniciava el camí que arribaria a fer de Barcelona una gran ciutat industrial. A aquesta revolució econòmica s'ajuntava una altra de signe ideològic i estètic: el romanticisme. Un canvi d'actitud davant la vida que afectava totes les branques del pensament i de la cultura. Els romàntics catalans giraren l'ullada cap enrera i descobriren una literatura riquíssima, expressada en la llengua del poble. Una literatura esplendorosa que se sentien obligats a fer reviscolar i que els conduïa a usar de bell nou la seva llengua.

A la ciutat de Mallorca una revista de caire cultural *La Palma*, publicada entre el 1840 i el 1841, dirigida per N'Antoni Montis, En Tomàs Aguiló i En Josep M^a. Quadrado significà el punt de ruptura amb aquell passat sucursalista i mediocre. Redactada íntegrament en castellà, féu possible l'ambient perquè es propagassin a Mallorca les noves idees estètiques i perquè els escriptors mallorquins provassin d'expressar-se en la nostra llengua.

En Tomàs Aguiló va ésser el primer mallorquí del segle XIX que va escriure la seva obra en català. Sobretot, són conegudes les seves *poesies fantàstiques* de caire romàntic, plenes de grandiositat i de misteri. Tenia contactes i amistat amb En Joaquim Rubió i Ors, principal artífex de la Renaixença a Catalunya, al qual presentà el seu cosí En Marian Aguiló. Aquest, que es va instal·lar definitivament a Barcelona tot just quan la Renaixença començava a prendre el bull, decidí dedicar-se en cos i ànima al treball de servir al renaiement de la llengua catalana. Va escriure:

Cap nació pot dir-se pobra
si per les lletres reneix;
poble que sa llengua cobra
se recobra a si mateix.

Un altre gran poeta va ésser En Josep Lluís Pons i Gallarza, professor de l'Institut i escriptor romàntic. Des de la seva càtedra encaminà molts d'estudiants mallorquins cap a la Universitat de Barcelona, on tingueren la possibilitat d'en-

trar en contacte amb aquell moviment. Un dels seus poemes *L'olivera mallorquina* és, sobretot, una reflexió davant la caducitat de les coses humanes enfront de la perennitat de la Natura. El poeta s'acosta a la vella olivera de la Serra i reclama que li expliqui tot allò que guarda dins la memòria dels temps antics. Sap, el poeta, que l'olivera romandrà per a sempre, testimoni perdurable de la vida dels homes:

Jo moriré, i encara
espoisará el mestral ta negra oliva:
res serà del que és ara,
tu sobre el blau penyal romandràs viva.

Però els camins de la llengua estaven traçats. Després d'aquests escriptors en vingueren uns altres i després uns altres. L'aportació mallorquina a la Renaixença fou primerenca i de qualitat. Els noms d'En Bartomeu Ferrà i d'En Pere d'Alcàntara Penya, d'En Gabriel Maura i d'En Mateu Obrador, d'En Miquel dels Sants Oliver, d'En Miquel Costa i Llobera i d'En Joan Alcover en són un testimoni.

Mallorca havia participat esplendorosament en aquell gran esforç de restablir la unitat de la cultura.

AUBADA

L'estrella més pura,
poruga ja guaita;
tremola agradosa
dellà la muntanya.
Ben haja l'estrella,
l'estrella de l'auba!

Els galls que dormien,
davaill les porxades
¿què és lo que ara veuen
que tant i tant canten?
han vista l'estrella,
l'estrella de l'auba.

Les flors senyorivoles,
de rou tot brufades,
l'embat les bressola,
els ulls xalests baden.
Han vista l'estrella,
l'estrella de l'auba.

Les boires se gronxen,
la lluna s'apaga;
piulant el aucells
estiren les ales
perquè el sol envia
l'estrella de l'auba.

Cansats se condormen
malalts i malalts,
i alegres somnien
visions d'esperança;
que els mals i la fosca
defugen de l'auba.

¿Per què el monestir
ventant les campanes
ja crida a matines
escolans i frares?
Perquè vol que resin
"L'Estrella de l'Auba".

Estrella que et mostres
quan fugen les altres,
¿per què em deixondeixes
tan de matinada?
En lletres que lluen
respon l'estel d'auba:

— Amic, aprofita
la vida que passa;
de fosca nasquerem,
la lluita ens aguaita.
Del sol de la glòria
la vida n'és l'auba.

MARIAN AGUILÓ

S'ARENAL DE MALLORCA, 1 DE MARÇ DE 1988

SANTA EUGÈNIA

Revista per a la Divulgació i la Cultura

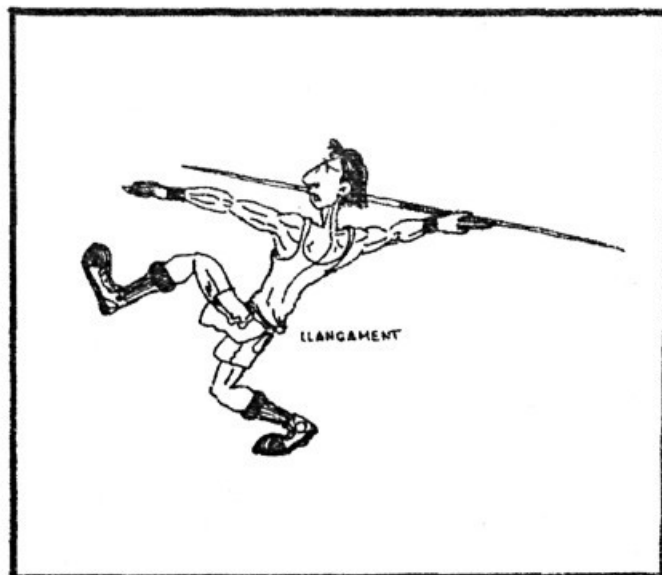

L'ATLETISME

LLANÇAMENT

Els llançaments de pes, de disc, de martell i de javelina són proves de vegades no massa seguides pels espectadors dels campionats d'atletisme. Malgrat això, l'elegància i estil d'un llançament de disc, com la trajectoria de la javelina en el vol, són impressions que un aficionat a l'esport no s'ha de perdre.

De tots els llançaments, l'únic que no entra al programa femení és el llançament de martell, però an els altres hi participen tant els al.lots com les al.lotes. La gent que es vulgui dedicar a aquestes proves ha de ser gent de molta força, per tal de poder llançar el pes o el disc ben lluny. Per això els rècords del món pertanyen a persones poc àgils però molt robustes.

FES HO TU MATEIX

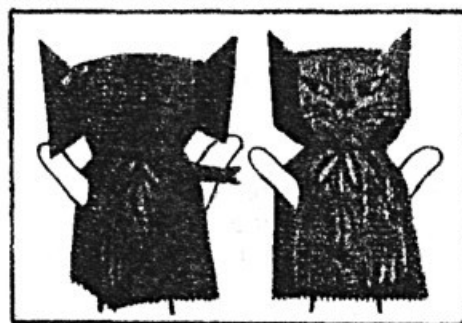
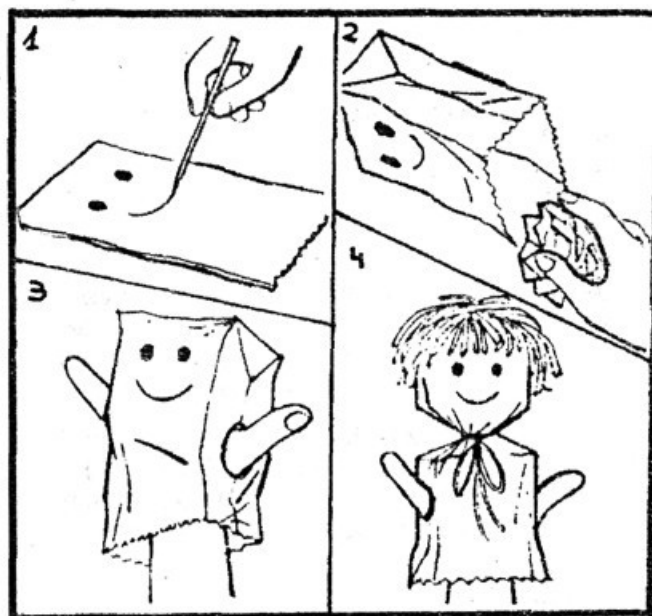
TITELLES AMB BOSSES DE PAPER

Materials:

- Una o dues bosses de paper per a cada titella.
- Colorins.
- Goma d'aferrar.
- Trossos de fil de llana per fer els cabells.
- Diaris i corda.

Cull una bossa buida i dibuixa una cara a sa part alta. Rellena la bossa amb trossos de paper de diari arruats. Afica la ma a dins la bossa, de manera que quedi un dit per amunt i dos més surtin pels costats per fer de braços, per això has de fer dos forats als costats. Aferra a la bossa una cabellera feta amb els fils de llana.

I també si vols ho pots fer amb dues bosses, una serà el cap i l'altra el cos. Rellena el cap amb paper de diari i la la fermes per que no surti el paper. Fes tres forats, un a dalt i dos als costats, juntes les dues bosses i ja tens la titella.

Xavier

MALLORCA PAGESA.

ENTREVISTA AMB PERE J. MOREY

MALLORCA
PAGESA
Unió de Pagesos
de Mallorca

En Pere J. Morey és un apotecari de Unió Mallorquina, fins fa poc, desconegut en el món agrari, ja que fins ara no hi havia tengut cap lligament. Aquest va fer que fós tota una sorpresa el seu anomenament com a Conseller d'Agricultura.

Darrerament s'ha parlat molt d'ell i del seu programa de política agrària, que ha donat lloc a buidar tinters de valent. Per conèixer una mica més a fons aquest programa, le hem fet la següent entrevista:

QUINES SON LES RAONS PER LES QUALS CREU QUE VA ESSER PROPOSAR PER AQUEST CARREG I ELS MOTIUS PER ELS QUE VA ACCEPTAR?

Entenc que, en virtut del pacte post-electoral signat entre AP i UM, aquest darrer partit va presentar una terna de noms al President Cañellas i aquest me va concedir la responsabilitat d'aquest departament.

Els motius que me varen moure a acceptar foren les garanties donades per el President del Govern en el sentit de que podria fer les reformes que calen fer al sector primari i a la pròpia Conselleria.

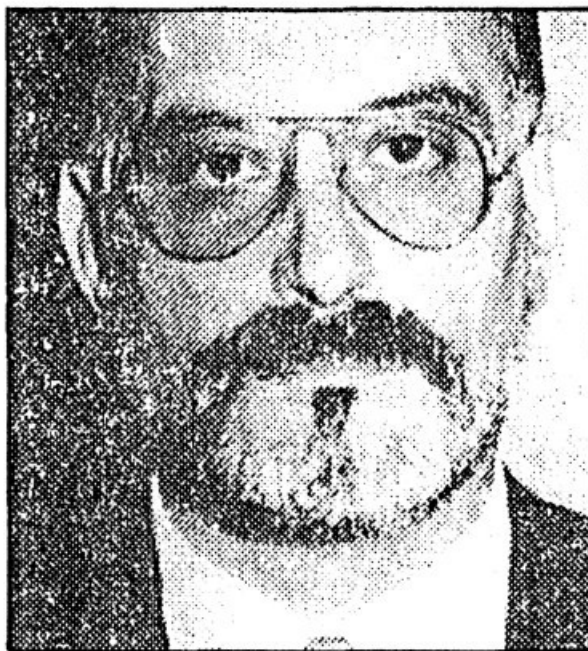
CONEIX LA NOSTRA ORGANITZACIO? QUIN CREU QUE HA D'ESSER EL PAPER DE LES ORGANITZACIONS AGRARIES: SINDICATS I COOPERATIVES, DINS EL CONTEXTE DE LA POLITICA AGRARIA DE LA C.A.?

Conec, sense aprofundir, la seva Organització. El paper de les Organitzacions Agràries (tant APAs com OPAs) estan clares a la legislació comunitària i nacional.

En aquest sentit cal dir que, per la nostra política, el subsecte de la nostra actuació és el productor agrari o l'unitat familiar d'explotació agrari. Aquest subjecte ha de contar, participant a tots els nivells de

la cadena de producció (propriament dita, manipulació, industrialització i comercialització dels seus productes), amb els instruments d'associació (Cooperatives, SATs, APAs, Sindicats, etc.) per estar presents a tots els processos del sector.

La potenciació, doncs, d'aquests instruments associatius és bàsica per la Reforma Agrària a Balears.

Pere J. Morey, conseller

QUINES SON LES ACTUCIONS QUE PENSA DUR A TERME EN LES SEGÜENTS QÜESTIONS:

- a) Organització interna de la Conselleria.
- b) Escola de Capacitació Agrària.
- c) Serveis de Ramaderia i Sanitat Animal.
- d) Institut Provincial de Biologia Animal.
- e) Servei d'Extensió Agrària.
- f) Subvencions.
- g) Consell Agrari.

RESPOSTES:

- a) La Conselleria s'ha organitzat en tres Direccions General: de Producció i Indústries Agràries, d'Estructures i Medi Natural i de Pesca i Aquicultura Marina.
D'aquí partirà tota una estructura nova que pugui esser l'eina que necessita la R.A.B. (Reforma Agrària a Balears).
- b) L'Escola se convertirà en Escola d'Agricultura de Balears, adaptada no als plans de Ministeri d'Educació i Ciència, sino al Reglament d'Estructures Agràries de la C.E.E., per tal de que els joves pagesos i els propis pagesos puguin rebre informació adaptada a l'agricultura moderna i en consonància amb els plans comunitaris.
- c) i
- d) Canviarem l'estructura de l'Institut de Biologia Animal. Ara mateix s'està estudiant la millor fórmula per fer-ho.
- e) Aquest servei se convertirà en Delegacions Insulars i Comarcals i tindrà un paper diferent al que tenia fins ara.

- f) Les ajudes seran unificades dins una sola secció i se donaran d'acord amb el que estrictament estableix la legislació; tant nacional com comunitària.

QUIN FUTUR CREU QUE TENDRA EL SECTOR AGRARI DE LES ILLES?

Crec que té un futur molt problemàtic per tot aquell que no compregui que cal adaptar-se a la PAC i a l'agricultura de 1.992.

QUE LES DIRIA ALS JOVES QUE PER UNA RAO O ALTRE VOLEN FER DE PAGESOS, PERO DEGUT A LES CIRCUNSTANCIES ACTUALS NO VEUEN ENAQUESTA PROFESSIO UN FUTUR CLAR?

Els que tenen precisament el futur més clar son els joves pagesos. Per ells fonamentalment estat pensada la R.A.B. i a ells aniran dirigides la major part de les actuacions de canvi d'estructures.

MALLORCA PAGESA
Unió de Pagesos

restaurant • bar
Ses
Olleries

STA. EUGENIA

TEL: 620976
Ctra. Sineu km. 14,800

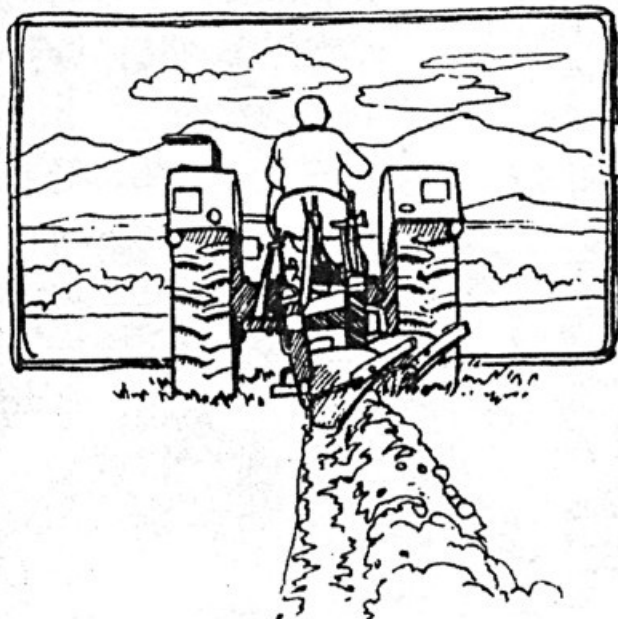

ARA JA NO ENS PODEM ATURAR

En el nombre 15 de la revista "MALLORCA PAGESA", corresponent als mesos de gener-febrer de 1.985, dirigia una carta oberta a tots els afiliats de la Unió de Pagesos, en la que intentava de qualque manera, donar una injecció de coratge, donada la situació per la que atravessava el nostre sector en aquelles hores.

Tres anys després veig com els esforços realitzats no han estat de bades, veig com hem anat superant un per un els obstacles que ens hem trobat, i com dia a dia anam imposant unes tesis que fa molts d'anys venim reivindicant.

No crec que faci demagògia si escric que la situació actual és molt més positiva que la de fa tres anys, és cert, però, que en xifres econòmiques el sector agropecuari ha seguit caiguent, és cert que el valor dels nostres productes ha devaltat, però també és cert que a partir d'aquestes premisses hem sabut començar a reconèixer els nostres errors, que com a humans que som hem comès, i el que també és important que la Conselleria d'Agricultura ha reconegut publicament el desequilibri existent i tantes vegades denunciar per la U.P.M., entre els diferents sectors econòmics de les Illes.

I ha estat a partir basicament d'això que s'està començant a veure un possible sortida, malgrat encara només es vegi molt emboirada, a la caòtica situació econòmica en que es troba el sector primari.

Veig que des del mateix sector productor, començam a demanar noltros mateixos concentració d'oferta i concentració de compres dels nostres medis de producció, racionalització de la nostra feina, etc., com a poc a poc ens anam situant positivament dins el que representa la C.E.E.

Però ara ja no ens podem aturar, hem de seguir endavant consolidant dia a dia aquest sector, l'hem de fer fort i l'hem de tenir preparat i a punt d'entrar el primer de gener de 1.992 dins un Mercat més Comú que mai, ja que per aquesta data està prevista la desaparició de fronteres i es posa en marxa la lliure circulació de bens, capital i persones entre els diferents Estats membres de la C.E.E., sense cap tipus de trava aduanera.

Per tot això es posa cada dia més manifest la necessitat de consolidar les nostres organitzacions, per una part sindicals, per incidir de cada dia més en la política agrària que s'ha d'anar aplicant, i per altra part, les cooperatives com elements indispensables per organitzar, industrialitzar i comercialitzar les nostres produccions, és hora de que comencem a deixar un poc de banda el nostre individualisme, la nostra part de comerciants que tots tenim innata i anem a convertir-nos en els bons productors que tots sabem esser, productors d'aquelles qualitats que els consumidors de cada dia més en demanen.

No cal plantejar-se si serem capaços, estic segur que sí.

Antoni Garcias i Simón

- ☆ 1.- Nom i edat.
- 2.- Quin curs estudies?
- 3.- Què t'interessa ser cuan siguis gran?
- 4.- On t'agradaria anar de viatge?
- 5.- Quin esport t'agrada més?
- 6.- Quin és el jugador que més t'agrada d'aquest esport?
- 7.- Quin cantant t'agrada més?
- 8.- Què és el que més t'interessa de Sta. Eugènia?
- 9.- Si té demenasin tres desitjos quin dirias?
- 10.- Què opines de Sta. Eugènia?

- ☆ 1.- Joan Martorell Pizà, 12 anys.
- 2.- 7 E.G.B.
- 3.- Banquer.
- 4.- U.S.A.
- 5.- Futbol.
- 6.- Futre.
- 7.- Sabrina.
- 8.- Tot.
- 9.- Se invisible, viura a U.S.A, se ric.
- 10.- Que està bé.

- ☆ 1.- Joan Enric Mulet, 12 anys.
- 2.- 7 E.G.B.
- 3.- Pilot de cotxes.
- 4.- U.S.A.
- 5.- Futbol.
- 6.- Lineker.
- 7.- Joaquín Sabina.
- 8.- Que acabin sa piscina.
- 9.- Aprovar el curs, anar de viatge per tot el mon, que s'acabi la guerra.
- 10.- Que és un bon poble.

- ☆ 1.- Miquel Bibiloni Oliver, 13 anys.
- 2.- 7 E.G.B.
- 3.- Conductor de camions.
- 4.- Haway i Bombai.
- 5.- Tennis.
- 6.- Boris Beker.
- 7.- Joaquín Sabina.
- 8.- Que acabin sa piscina.
- 9.- Aprovar el curs, se ric, que s'acabi sa política.
- 10.- Que està bé.

- ☆ 1.- Miquel Angel Cirer, 9 anys.
- 2.- 4 E.G.B.
- 3.- Abogat.
- 4.- Itàlia.
- 5.- Atletisme.
- 6.- Ben Jonson.
- 7.- Hombres G.
- 8.- Sa gent.
- 9.- Tenir llarga vida, que tothom estigui bé, més gent a Sta. Eugènia.
- 10.- Que hi ha massa costes per amunt.

sonsa

YK

sonsa

S

X

MT

- Tomeu Parets
- Toni Amengual i
- José Miguel Casellas.

ANGLADA CAMARASA

Hermen Anglada Camarasa és el nom d'un pintor català que ens acompanyarà al llarg d'aquestes planes. Nasqué a Barcelona l'onze de setembre de 1871. El seu pare ja es dedicava a la pintura, i segurament fou ell qui li va introduir dins aquest món de les arts. Però ell començà prest a rebre altres influències, fou deixeble de Josep Planella, i sobretot de Tomàs Moragas. Tot el seu aprenatge el rebé a l'escola de la llontja.

Aquest pintor català travesà èpoques diverses. Tingué una formació acadèmica postrealista de molt jove; passà per l'esteticisme entre els 18 i els 26 anys, adoptà de ple el modernisme entre els 27 i els 33. Després entrà dins el formalisme quan tenia 35 anys. Però la seva trajectòria artística no acaba aquí. Quan l'acumulació de capital comença a ésser l'objectiu del món de les arts, Anglada adopta una nova postura; a partir d'aquest moment la seva pintura representa el poder econòmic i la projecció hedonista de la vida.

De poc serviria si ens conformasim en sabre aquest recull de dates i períodes, que així enumerats volen dir poca cosa. Lo important és veure quina és l'actitud del pintor, la seva personalitat en relació amb la seva obra. Aquest és el propòsit d'aquest apartat de pintura.

Durant els anys de la preguerra desenvolupà el seu formalisme de luxe. La seva pintura ens estava mostrant el món nocturn del París de l'època: els cabarets, les joies, el maquillatge... En definitiva el món del plaer i de l'espectacle. Aquest li serví per consolidar la seva personalitat artística. Estava ja prop de la fama. Després d'aquesta estada a París, decideix fer una visita a la nostra terra, Mallorca. Són els anys de la guerra i ve a l'illa cercant refugi. Es ara quan es posa en contacte amb la realitat del paisatge. Però aquest

paisatge mallorquí no serà el punt principal de la seva obra, sols serà un motiu decoratiu, un element secundari.

Haurem d'esperar els anys de la posguerra perquè aquest paisatge adquireixi personalitat pròpia. Li segueix agradant el món del luxe, dels palaus i dels coctels, per lo que part de la seva creació es dirigeix cap aquest programa.

La guerra d'Espanya interromp aquesta carrera mundana, i comença a fer qualche exposició; cosa que durant la seva estada a París feia en poques ocasions, sobretot quan es tractava d'exposicions col·lectives. En aquests moments es converteix en revolucionari, llavors té necessitat de l'exili. Torna a Espanya. Quan tenia 80 anys ingressa a la Real Academia de San Fernando on va rebre la Gran Creu d'Alfons X el Savi.

Les obres més antigues que coneixem d'ell són treballs de l'escola, es caracteritzen per la utilització de l'estil academicista. Però prest s'escapa d'aquesta influència i entra dins una altra, l'esteticisme. Es temps d'obres realistes però a la vegada plenes de melancolia i de detalls. Quan abandona aquesta corrent entra dins el modernisme, tant característica i important dins Catalunya. Qui norecorda l'obra de Gaudí, amb la Sagrada Família, el Parc Güell, o tantes obres magnífiques? Es aquesta una etapa d'esplendor que viu com tants d'altres Anglada Camarasa. La seva pintura adquireix un caire idealitzador, ara són les línies corbades i sinuoses les que omplen els seus quadres, de la mateixa manera que ho fan el món del teatre i de la llum artificial. Al marge d'aquesta temàtica apareix una de nova que inspira problemàtica, és la sexualitat i l'alcohol; són les dues maneres de convertir les visions en somnis. Aquesta part de la seva obra en caire sexual ens

és desconeguda, perquè ell a la seva senectud la va destruir.

No sols el varen influenciar l'esteticisme i el modernisme. Abans ja hem xerrat d'una altra influència: el formalisme. El seu formalisme fou molt individual, perquè si els altres representaven els temes espanyols típics com els gitanos amb tristor, dolor, ell ho farà de manera diferent, els pintarà en cares de festa, ballant amb el públic. Com explicar aquest canvi d'actitut? Molt fàcil, ell lo que vol és ésser reconegut; i de fet ho consegueix, els crítics comencen a parlar d'ell.

Per arribar an aquest punt se serví molt del pas per València a 1904, que li feu conèixer Gonxàlez Martí, la ceràmica valenciana i les formes de la tradició folklòrica local. Quan torna a París crea obres com: "Gropes valencianes", "La núvia de Benimament"... que recorden en tot moment l'aire valencià.

Recordant un poc l'etapa mallorquina personalment destacaria una obra "El pi de Formentor". La gran part de les seves obres tenen el paisatge incorporat, però poques vegades són obres totalment d'aquest tipus. Damunt el seu paisatge hi ha una corrent d'avantguarda.

Quan el sorprèn la guerra té de 67 a 69 anys. La Generalitat l'allotja al monestir de Montserrat. Després a França on pinta de memòria paisatges mallorquins, i sobretot tassons, geres, paneres de flors i qualque evocació folklòrica: pagesos...

Com a dit Alexandre Cirici el pintor Anglada Camarasa du a terme el imperi de la fantasia.

SANTA EUGÈNIA

Revista per a la Divulgació i la Cultura

Marilena

ECOLOGIA: 'ARBRES'

L'ALZINA

Quercus ilex.

L'arbre més important de l'alzinar és, evidentment, l'alzina (*Quercus ilex*). Les seves fulles són dures, d'un verd fosc, de marge enter o dentat i peludes pel revers. El seu fruit és l'aglà.

Una variant de l'alzina és l'alzina d'aglà dolça, que precisament se'n distingeix pel gust del seu fruit. Hom suposa que aquesta varietat no és indígena; normalment se'n troben exemplars aïllats, segurament procedents d'empelts.

ULLASTRE

Olea europea, varietat *silvestris*.

Aquest arbre té les fulles molt semblants a les de l'olivera. Es molt més petit, i tampoc no en té el tronc característic. La fustada d'ullastre és molt dura i s'utilitza per fer arades, mànecs d'eines, formes de sabata...

SAVINA

Juniperus phoenicea

Tot i que la savina és una planta present a totes les platges de les Illes Balears, a Eivissa és freqüent trobar-la a la garriga on, juntament amb la mata i el coscoll, forma una associació botànica molt característica.

GARBALLO

Chamaerops humilis.

Es una palmera nana. Amb les fulles s'en fa llatra, corda, senalles, estores... Els seus ulls tendres, els garballons són comestibles. El nom de les seves fulles és paumes.

GARROVER

Ceratonia siliqua.

El garrover és una planta dioica, és dir, que a diferència de la majoria d'altres plantes, cada individu només té una classe de flors o masculines o femenines. El fruit del garrover, la garrova, és dolç i molt apreciat pel bestiar. Antigament se'n feia sucre. Hom diu que la ferina obtinguda de les garroves s'emprenava per aturar

les diarrees i, també, que el suc de les garroves verdes fa desaparèixer els fics. Malgrat el cultiu del garrover, com el de l'olivera, resta quasi abandonat, últimament, però, s'endivina un futur més prometedori a causa de les aplicacions industrials que tenen les garroves com a primera matèria.

ELS PINS

L'home en la seva actuació sobre el medi, ha fet recular l'alzinar fins a reduir-lo a petits illots, que són com a santuaris que recorden el que devia ésser Mallorca quan el paisatge encara no havia començat a transformar-se a través de la intervenció humana.

D'aquesta manera, allà on abans hi havia alzinars majestuosos ara hi trobam camps de conreu o garrigues cobertes de pinars.

De fet, el pi (*Pinus halepensis*) és, actualment, l'arbre més abundant dels espais naturals de la nostra illa. Si la situació li és favorable, és capaç de formar un tronc dret, i pot arribar a assolir una alçada d'uns vint metres; en canvi, als llocs ventosos adopta formes torçudes, fins i tot pot arribar a tenir el tronc completament ajagut.

A les Illes Balears hi podem trobar una altra varietat de pi, el pi ver (*Pinus pinea*). Aquest, és un arbre poc freqüent, quasi sempre solitari. Sobretot és conegut pels seus pinyons grossos, de bessó comestible.

XISCO CASELLAS.

Revista per a la Divulgació i la Cultura

CAMPANET 0 SANTA EUGÈNIA 2

Partit ajornat en el seu dia el que disputaren el Campanet i Santa Eugènia i que acabà en victòria taujana gràcies a dos gols de Gori, aficats a la primera part. El fort vent existent va deslluir el que hagües pogut esser un bon espectacle ja que es tractava de dos equips ben classificats; així idó, la meteorologia no donava ocasió per desenvolupar jugades tant en defensa com en l'atac. Fou aquest el factor determinant que decidí el domini territorial dels dos equips. Amb el ven a favor, el Santa Eugènia va saber culminar dues de les innumerables ocasions de gol; a la segona part, però, el Campanet no en va aconseguir cap, malgrat tingué oportunitats per fer-ho. Els porters, que jugaren una part -l'altre foren simples espectadors-, eren peces claus ja que a més dels contraris havien de tenir en compte les injustícies del vent.

Amb aquest resultat, el Santa Eugènia s'afiança en el tercer lloc de la tabla, i dona moral a l'equip per seguir aspirant a metes millors.

PORRERES ATC. 1 SANTA EUGÈNIA 1

El camp municipal "Ses forques" de Porreres era un digne escenari en el que es varen enfrontar el titular del mateix i el Santa Eugènia, un partit ple d'emoció i amb fases de futbol de qualitat.

En l'equip taujà reapareixia Ferrà i jugava Lopez en lloc de Carbonell en l'onze inicial. Es produïeix el debut de Salvador que reemplaça a M. Crespi a la segona part.

Hi va haver en aquest partit diferents alternàncies en el domini del joc, el que al final es podria reconèixer l'empat com el resultat més just, encara que d'entrada la victòria era l'objectiu dels dos conjunts.

Apart d'un possible gol en el marc local i de dues jugades de perill per cada banda la primera part no oferia gaire més cosa de resaltar. Exceptuant els darrers deu minuts, el Santa Eugènia va tenir més facilitats per arribar a l'àrea contrària.

Els segons quarante cinc minuts foren més dinàmics i efectius, ja que el marcador es va moure.

Ancara amb l'empat, hem de destacar dues sortides decisives d'en ferrà i un tir de falta d'en Gori. L'equip porrerenc, físicament millor del que s'esperava, va veure que podia treure profit dels seus contraatacs per les bandes.

Així, en el minut 25, l'extrem local aconseguí superar el seu marcador i efectuar un gran "xut" que no pot aturar Ferrà. Lluny de rendir-se els taujans lluiten més que mai insistint continuament en l'atac i agoleiant la retaguardia local. De la treta d'un corner, reb Salvador, te temps de col·locar-se la pilota i amb la cama dreta marca el gol de l'empat. Un gol que tant e nivell particular com per l'equip té un alt valor.

ENTREVISTES ALS JUGADORS →

ENTREVISTES ALS JUGADORS

PEDRO CRESPI PERELLO

Pedro Crespi Perelló de 23 anys és jugador del Santa Eugènia des de la seva creació com a club, on ha pogut desenvolupar un dels seus principals "Hobbys". Cada temporada lluita per aconseguir el major nombre de gols; encara que enguany ha tengut mala sort a conseqüència de les lesions.

- Per segon any consecutiu, el Santa Eugènia lluita per ascendir, quina diferència hi ha entre l'equip de l'any passat i el d'enguany?

La diferència és que l'equip està més conjuntat i hem pogut aconseguir els reforços d'altres nous fitxages i pels quals s'equip ha collit un grau més de veterania, lo qual això és molt important.

- A nivell personal, com t'has trobat aquesta temporada?

Aquest any he estat molt irregular. Les lesions m'han acompanyat, i la prova està en que a la 1ª volta vaig aconseguir 8 gols i a la segona cap.

- En que es basa fundamentalment el joc de l'equip?

Se basa damunt molta serietat, començant per la defensa, després

per la mitga i acabant per la davantera, més el bon nivell de banquet, i la bona interveció tècnica d'en Parera.

- Quina opinió et mereix en Parera, com entrenador?

S'opinió que teng d'en Parera és la de un gran professional del futbol, viu per aquest deport. Hi ha que afegir que ha tengut molta de sort en trobar una plantilla com la nostra.

- Què t'agradaria que te damanassin i no ho hem fet.? Què te pareix s'afició?

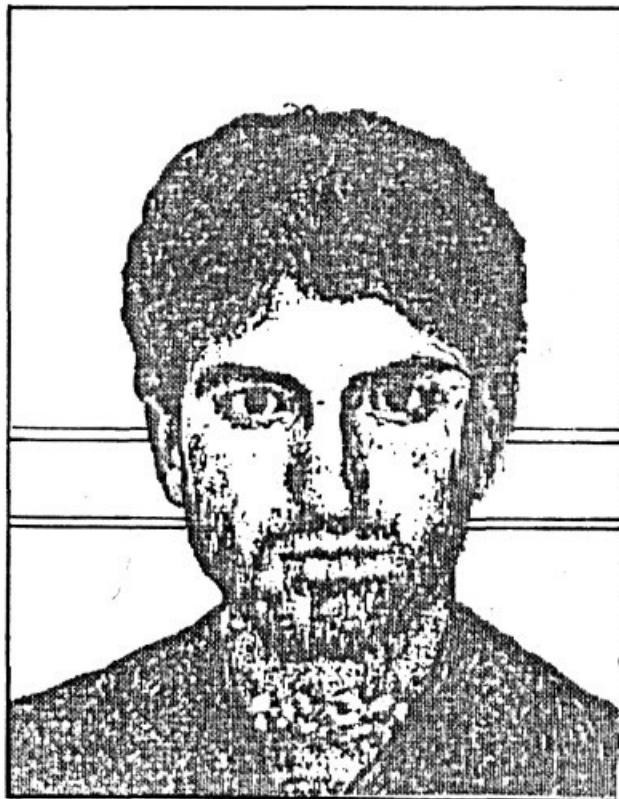
Molt bona, ja que ens acompanya a fora camp i ens dona molta moral en els partits. ■

GORI BALAGUER

- Per què jugues a futbol?

Moltes son les raons per les quals jug a futbol; la 1ª es que vaig a prendre a xutar abans de caminar.

Ara practic es futbol per "hobby" i per fer un poc d'exercici, i la darrera rao a estat pel contracte "multimillonari". ➔

→
- Ara que quasi dus una temporada aquí, com et trobes en el Santa Eugènia?

Per part dels companys molt bé, encara que a segons quines persones no me troben molt simpatic, i aprofit per damanar perdó a totes les persones que he ofeses en les meves bromes.

- Quins problemes han influït per a que l'equip no estigui més ben situat?

Des de el meu punt de vista el Santa Eugènia es uns dels equips que més a desenvolupat un futbol molt bo durant tota la temporada. La sort i la agresividad de segons quins partits han estat la causa per la qual ocupam aquesta posició a la llista, però no hi ha que passar pena, ja que el Santa Eugènia pujara a 1ª pels seus merits propis.

- Quins són per tu les principals virtuts de l'equip en general?

La missió que ha de complir l'equip entre jugadors entrenador i en segons quins moments la directiva.

- Què opines de l'afició dels Santa Eugènia?

Crec que apoia a l'equip en qualsevol moment, mos segueix enels desplaçaments on t'anima i te motiva de forma especial.

- Què significa haver de venir de Palma per entrenar dos dies per setmana?

Es un sacrifici molt gros per la gent que venim de fora, i en part vull que la gent compregui que després de venir a entrenar dos dies per setmana amb el sacrifici tant personal com econòmic, arribar el diumenge, fallar un gol i que comencis a sentir que te insulta i te critica es per recollir les maleses y anar-te'n.

- Que t'agradaria que te damanassin i no ho hem fet?

No tenc cap pregunta per fer no més donar les gràcies a totes aquelles persones que de qualche manera m'han ajudat; i crec que avui en dia dins el Santa Eugènia ningú es imprescindible, i m'agradaria que si l'any qui ve no jug la gent se portàs amb mi com fins ara hoha fet.

I per acabar vull xarar un poc del "mister": Es una persona a la qual admir i apreci per la seva senzillesa (i que no es mal pensí ningú que no es cap acte de "peloteo") i he vist que s'ha pogut integrar molt bé a s'equip i a la gent del poble.■

MIQUEL I TONI

AGRAÏM a tots els comerciants que ens ajuden amb la seva publicitat, o inclús ens ajuden renunciant al benefici de la publicitat, l'esforç que fan de comprensió amb la nostra publicació; juntament amb els socis són els qui mantenen l'economia de la Revista "SANTA EUGENIA".

Pluquería de Señoras **CATALINA**

C/. Camarada Zayas, 20 - 1.º

TELÉFONO: 62 10 76

SANTA EUGENIA

Le ofrece los servicios de

Lavar y marcar, tintes, permanentes, manicura, pedicura, depilación a la cera.

Esperamos su visita

